

D'N BLIKKEN EMMER

HEEMKUNDEKRING DE RIPS

Broeders, priesters, en zusters in De Rips.

Vanaf de twintig- tot zestiger jaren van de vorige eeuw kozen meerdere Ripse jongens en meisjes voor een religieus leven. De priesters en broeders werkten hun hele leven in Nederland of in de missie. Ook de jonge vrouwen gingen als religieuze werken in het klooster, de missie, het onderwijs of gezondheidszorg.

De priesters, broeders en zusters die naar de missielanden werden uitgezonden werden financieel ondersteund door de Ripse bevolking. De eerste jaren was dat incidenteel. Maar vanaf 1985 zamelde de plaatselijke groep, RK Missie Ontwikkeling en Vrede (MOV), jaarlijks geld in voor de missionarissen. Aanvankelijk met fietstochten en sinds 1995 met de jaarlijkse uitgave van de knipselkrant 't Rips Gebeuren. Nog steeds wordt jaarlijks een mooi bedrag voor de Ripse priesters en broeders opgehaald.

▲ *De kerk waar de Ripse jongens en meisjes als eerste kennis maakten met de katholieke kerk en het religieuze leven. Bron: Archief D'n Blikken Emmer.*

Nieuwsbrief no. 44
Ripse priesters,
broeders en zusters.

Pag 1

Het kloosterleven.

Pag. 2 - 5

De Ripse priesters,
broeders en zusters.

Pag. 5 - 39

Financiële
ondersteuning van
uitgezonden van
missiereligiëuzen.

Pag. 39 – 41

Het kloosterleven

Vanaf 1850 verschenen er steeds meer vrouwen- en mannenkloosters in de dorpen en steden van Brabant. De zusterkloosters waren vooral actief in de zieken- en bejaardenzorg, het lager- en middelbaar onderwijs. Ook werd vaak in een gemeente de wijk- en kindercare aan hen toevertrouwd. De meeste congregaties stuurden ook zusters naar verschillende missielanden. Tevens hadden meerdere zusterkloosters een internaat waar meisjes verschillende vervolgoopleidingen konden volgen. Ook hadden verschillende zusterkloosters een ziekenhuis of bejaardenhuis gesticht waar de zusters werkzaam waren en de interne opleidingen verzorgden. Tot slot beheerden de zusters enkele psychiatrische inrichtingen waar ze ook de opleidingen verzorgden voor leerling-verpleegsters. Een jonge zuster die al vroeg naar een psychiatrisch ziekenhuis ging om een verpleegsteropleiding te volgen was Elisabeth Bertha de Groot.

Elisabeth Bertha de Groot 1909-09-20

Elisabeth was een dochter van Antonius en Jacoba de Groot-van Uden. Ze ging op 17-jarige leeftijd als dienstmeisje werken bij de familie Lammers in Uden. Petrus Lambertus Lammers was hier directeur van de zuivelfabriek Sint Henricus. Vanuit Uden vertrok ze naar 's Hertogenbosch waar ze sinds 13 mei 1929 in het Ziekengasthuis werkte als dienstmeisje. Vanaf 21 juli 1930 ging ze als leerling-verpleegster werken in het krankzinnigengesticht Coudewater te Rosmalen¹. Op 13 mei 1931 ging ze werken in Hilvarenbeek.

◀ *Bertha de Groot in verpleegsterskleding met een patiëntje op de arm. Bron: Gemeentearchief Gemert-Bakel LKV_0375.*

Een klein jaar later overleed op 5 maart 1932 haar vader, de smid Antonius de Groot. Al vrij snel daarna, 30 april 1932, kwam Elisabeth vanuit Hilvarenbeek terug naar De Rips. Enkele maanden later ging ze op 1 oktober 1932 aan de slag als wijkverpleegster in Milheeze. Hier was een dag eerder een Wit-Gele Kruisvereniging opgericht. Haar werkzaamheden bestonden o.a. uit hulp bieden bij ongelukken en andere dringende gevallen en ze had dagelijks een spreekuur in zowel Bakel als Milheeze. Van haar werk was het verzorgen van besmettelijke zieken en kraamverzorging uitgesloten. Helaas heeft ze dit werk niet lang kunnen doen.² Ze werd ziek waarna ze in het ziekenhuis in Veghel werd opgenomen. Ze was zeer geliefd want vele mensen kwamen haar opzoeken. Haar laatste dagen bracht ze thuis door bij haar moeder in De Rips.

Hier overleed ze, 24 jaar oud, op 11 november 1933.

Ook mannenkloosters richtten zich op het vervolgonderwijs in kleinseminaries. Deze opleiding was bedoeld als voorbereiding op het priesterschap. Meerdere congregaties hadden ook scholen waar les werd gegeven in het lager- en middelbaar onderwijs. Sommige congregaties beheerden enkele psychiatrische inrichtingen en opvoedingsgestichten. Daarnaast waren ze werkzaam bij maatschappelijke instellingen in achterstandswijken van steden. Tot slot stond in de doelstelling van de meeste congregaties dat ze het Katholieke geloof in de missielanden wilden uitdragen.

¹ Sinds 1871 verzorgden de Zusters van Barmachtigheid uit Ronse België de patiënten in de psychiatrische inrichting Coudewater te Rosmalen.

² 1933-11-27 De Zuid-Willemsvaart in memoriam B. de Groot.

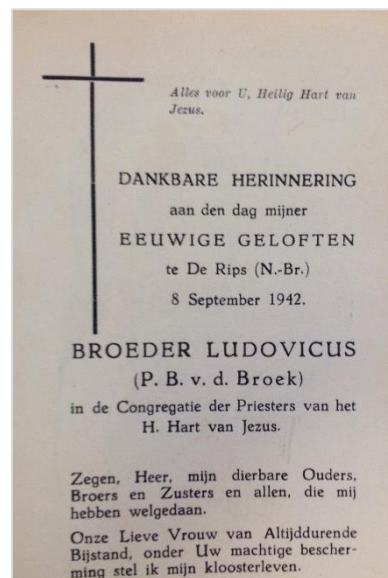
Ripse kloosterlingen

Ripse jonge vrouwen en mannen vertrokken vanaf de jaren twintig naar verschillende kloosters in Brabant en daarbuiten. Ze gingen meestal naar een klooster dat ze al kenden omdat bijvoorbeeld een oom, tante of iemand uit het dorp in deze kloostergemeenschap was ingetreden. Ook werden pastoor Trines of Smeets wel om raad gevraagd. Dit resulteerde erin dat meerdere jongens uit De Rips bij de congregatie Priesters van het Heilig Hart van Jesus intraden. Ook via de stichtelijke boeken en bladen zoals Anthonius-bode, uitgegeven door de missiezusters Franciscanessen van Asten, werden jongeren geïnspireerd om naar het klooster te gaan en te werken in de missie.

Als iemand zich geroepen voelde tot een religieus leven, trad de jonge vrouw of man als postulant in het klooster. Hierdoor leerden zij het eerste jaar het religieuze leven van binnenuit kennen door mee te bidden en te werken. Na dit jaar volgde de inkleding³; dit was een feestelijke gebeurtenis waarbij de postulant het eigen habijt of toog ontving en met de nieuwgekozen kloosternaam werd aangesproken. De volgende twee jaren periode, het noviciaat, verdiepten de toekomstige broeders en zusters (ook wel novice genoemd) zich steeds verder in een religieus leven in de vorm van werk, lessen en gesprekken. Na het voltooien van deze twee jaren, legde men de tijdelijke gelofte af. Daarna volgde nog een vormingsperiode van meerdere jaren. Tot slot legde men de eeuwige of wel plechtige gelofte af, ook wel professie genoemd. De kloosterlingen verbonden zich in volledige toewijding aan God en aan de religieuze gemeenschap en levensvorm.

► *Het herinneringsprentje van Ludovicus van den Broek bij het afleggen van zijn eeuwige gelofte. Bron: Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven Cuijk: AR-P038 Priesters van het H Hart van Jesus. 15014 Petrus van den Broek.*

Broeders begonnen na de afronding van het postulaat aan het noviciaat dat nog een extra jaar duurde. Deze periode diende in de eerste plaats om de broeders voor te bereiden op het religieuze bestaan. Daarvoor gingen ze naar een broederjuvenaat waar ze een vak leerden en onderwijs kregen in godsdienstleer, de bijbel en liturgieën en er werd aandacht besteed aan de kloosterregels van de congregatie. Na dat jaar legden de broeders hun eerste gelofte af die na drie jaar werd herhaald voor de eeuwige gelofte. Broeders moesten gehoorzame religieuzen worden, want zij kregen de verantwoordelijkheid voor het praktische en fysieke werk bij de verschillende huizen van de congregatie.

Ripse jongens en meisjes naar internaten

Sommige Ripse jongens en meisjes die op de lagere school goed konden leren werden door de Ripse pastoors en meester Hertsig gestimuleerd verder te studeren. Als de ouders hiertoe besloten, werden kinderen na de lagere school naar een internaat gestuurd. Dat was een hele beslissing, want de kinderen kwamen alleen tijdens de schoolvakanties thuis. Meisjes konden kiezen uit verschillende internaten van zustercongregaties. Ze behielden hier het ULO-diploma en konden daarna verder naar de kweekschool voor het onderwijsdiploma. Tijdens de schoolperiode voerden de zusters gesprekken met meisjes of ze zich aangetrokken voelden tot een religieus leven. Omdat meisjes alles van dichtbij konden zien en meemaken was het gemakkelijker om deze keuze te

³ Bij de kloosters worden verschillende benamingen gebruikt zoals de term inkleding maar ook wel geprofest of kleine gelofte.

maken. Nadat een meisje haar keuze gemaakt had, ging ze het hele proces door van postulante, novice en tijdelijke gelofte. Na de eeuwige gelofte kon zij zich volledig wijden aan een religieus leven.

Jongens die priester wilden worden gingen na de lagere school naar het kleinseminarie. De families kozen vanwege de lagere opleidingskosten altijd voor het kleinseminarie van religieuze ordes en congregaties in plaats van een bisschoppelijk seminarie. De jongens woonden intern en kwamen alleen thuis tijdens de vakantie. Het was een opleiding die gelijk stond aan het gymnasium. Tijdens de gehele studie maakten de jongens kennis met het dagelijkse kloosterleven. Na het derde studiejaar, studeerden de leerlingen verder op het Juvenaat. Naast de studie werden ze hier steeds meer voorbereid op een religieus kloosterleven. Daarbij kregen de studenten naast geestelijke studie ook oefeningen in deugd en nederigheid, want men eiste een totale overgave in een leven als kloosterling.

Na een zesjarige studie werd een examen afgenomen om daarna toegelaten te worden tot het noviciaat. Vervolgens werd er twee jaar gestudeerd aan het grootseminarie. Tot slot werd de studie aan de universiteit afgerond om uiteindelijk tot priester gewijd te kunnen worden.

► *Pater Claudius van de Laar, droeg in 1932 zijn eerste Heilige Mis op in de voormalige kerk van De Rips. Bron: Familie Van de Weijer.*

Na de 2^e WO gingen steeds meer jongeren na de lagere- en middelbare school verder studeren. In deze jaren stond het priesterschap nog in hoog aanzien. Voor de ouders en verdere familie was het een grote eer als een jongen koos om voor priester te gaan studeren. Om in deze tijd een kind te laten studeren moesten ouders grote financiële offers brengen. Maar een priesteropleiding was een zware en langdurige opleiding en voor lang niet iedereen weggelegd. Meerdere Ripse jongens studeerden in de jaren vijftig en zestig voor een kortere of langere periode in een klein- of grootseminarie van congregaties. Voor de ouders was het een groot verdriet als een jongen besloot om met de studie te stoppen.⁴

Vertrek naar de missie

Voordat broeders en priesters werden uitgezonden naar hun missiegebied, ontvingen zij enkele dagen voor hun vertrek eerst nog het missiekruis tijdens het zogenaamde reisgebed. De vertrekkende missionarissen kwamen met hun families en belangstellenden samen om de Heilige mis te vieren. Na de Heilige mis luisterden de missionarissen naar de afscheidstoespraak van de pastoor. Daarna zongen ze samen het lied Ave Maris Stella. (Een gedicht uit de middeleeuwen dat later op muziek werd gezet) De vertrekkende missionarissen knielden vervolgens voor het altaar neer om God kracht te vragen voor het missiewerk wat ze tegemoet gingen. Er volgden ontroerende momenten, terwijl de missionarissen plat op de vloer lagen als symbool van volledige

⁴ Ripse jongens die studeerden in verschillende congregaties en de opleiding niet hebben afgemaakt. Dit waren o.a. J. van Bakel; S. Bellemakers; F. van den Broek; P. Gelden; H. Manders; A. Verwegen; J. van de Weijer; M. van de Weijer.

overgave en aanvaarding van de verheven opdracht, werden de persoonlijke zendbrieven voorgelezen. Vervolgens werden de missiekruisen gezegend en omgehangen. Tot slot werd het officiële kerkelijk reisgebed gezongen en de vredesgroet uitgewisseld.

► *Een missionaris ontvangt een missiekruis tijdens het reisgebed. Bron: Noordhollands Dagblad 8 oktober 1956.*

Ripse broeders, zusters en priesters

Janus van Doren 1901-08-01 (Priesters van het Heilige Hart van Jesus)

Janus, een zoon van Peerke en Theodora van Doren-Kuipers, was de eerste Ripse jongen die graag als kloosterling wilde gaan leven. Hij zag de Priesters van het Heilig van Jesus als zijn grote voorbeeld. In 1921 trad hij als broeder in bij de congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jesus in Bergen op Zoom. Hier kreeg hij de naam Christianus.

◀ *Staannd v.l.n.r.: Piet, Miet, Johan, Kees, Anna, Janus, (broeder Christianus). Zittend aan de tafel Peerke en Thea van Doren-Kuipers. Bron: Familie Van Beekhuizen-van Doren.*

► *Links broeder Zwetsloot en rechts broeder Christianus van Doren. Bron: Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven Cuijk, AR-P038 Priesters van het H. Hart van Jesus. Broeder van Doren, nummer 14917.*

In 1925 verhuisde hij naar het Noviciaatklooster in Asten. Daar legde hij op 19 maart 1926 zijn eeuwige gelofte af. In de periode van 1930 tot 1945 was hij in verschillende kloosters van de congregatie werkzaam. In september 1945 vertrok hij naar het Sint Jozef klooster in Nijmegen. In dit studiehuis was hij zijn verdere leven

werkzaam. En vierde hij op 19 maart 1951 zijn 25-jarig kloosterjubileum. Na een werkzaam leven overleed broeder Christianus op 25 november 1966 in Nijmegen.

Frans Hertsig 1901-12-28 (Sociëteit der Afrikaansche Missies).

Frans Hertsig, broer van meester Piet Hertsig, voelde zich al heel jong aangetrokken om in de missie te werken. Na de lagere school ging hij voor de priesteropleiding naar het klooster van Sociëteit der Afrikaansche Missies in Cadier en Keer. Zijn noviciaat combineerde hij met de studie Filosofie in Chanly België. Hier legde hij in 1922 zijn eed af en werd lid van de sociëteit. Daarna ging hij voor zijn studie Theologie naar Lyon. Na een jaar vervolgde hij zijn studie in Bemelen. Hier werd Frans Hertsig op 29 maart 1926 tot priester gewijd. Op 4 april eerste Paasdag, droeg hij zijn eerste Heilige mis op in De Rips. Dit feest werd groots gevierd en de gehele parochie deed mee. Later las hij ook in zijn geboorteplaats Moergestel de eerste Heilige mis.

In oktober 1926 vertrok hij naar Beneden Volta in Afrika. Voor hij vertrok werd er in beide plaatsen nog voor hem gecollecteerd, zodat hij een mooi zakcentje naar zijn missiegebied kon meenemen. Het bedrag in De Rips was f72 en in Moergestel f372.

► *Paters op een Franse vrachtboot richting Dakar in 1927.*
V.l.n.r.: H. Smets; Jan Rothof; Frans Hertsig. Bron:
Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven Cuijk, AR-P043
Sociëteit Afrikaanse Missiën, 10295 album/foto's.

In Beneden Volta werd hij benoemd in de missie Hohoe. Al heel snel kwam hij terug naar Nederland vanwege doofheid problemen. Nadat de doofheid was opgelost, vertrok hij in 1928 opnieuw naar Hohoe in Beneden Volta. Later was hij werkzaam op verschillende missieposten. Echter in 1936 moest hij vanwege zijn hardhorendheid en verdere gezondheidsproblemen voorgoed terugkeren naar Nederland.

◄ *Frans Hertsig in jachttenue en met jachtgeweer rond 1927.*
Bron: Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven Cuijk, BM-P043
beeldmateriaal Sociëteit Afrikaanse Missiën. Fotonummer 212021.

In Nederland ging pater Hertsig werken als surveillant in het missiehuis in Cadier en Keer en was hij tevens rector bij de zusters in Huize Blankenberg. Na 1946 verleende hij pastorale assistentie in de parochies van Vorstenbosch, Zeddam, Moergestel en Aalst.

Na 1954 ging hij naar Oosterbeek in Huize Tafelberg wonen en van hieruit verleende hij assistentie in de parochie Doorwerth. Na verloop van tijd werd zijn doofheid steeds erger waardoor hij zich steeds meer isoleerde. Ook zijn gezondheid speelde hem steeds meer parten zodat zijn bewegingsvrijheid steeds verder werd beperkt.

► *Francis Hertsig met het missiekruis. Bron: Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven Cuijk, AR-P043 Sociëteit Afrikaanse Missiën, 10109 album/foto's.*

Pater Hertsig verbleef zijn verdere leven in Huize Tafelberg. Hij was nog actief in de gemeenschap zover zijn gezondheid dat toeliet. Op 28 augustus 1980 werd hij plotseling onwel. Hij werd in het ziekenhuis opgenomen en overleed nog diezelfde dag.

Johannes van den Eijnden 1904-01-24. (Orde van de Minderbroeders Franciscanen)

Johannes van den Eijnden, ging als zoon van bosbaas Peerke en Johanna van den Eijnden-van Deursen, voor een priesteropleiding naar Weert. Hier werd hij op 30 maart 1930 tot priester gewijd en kreeg de naam pater Cajus. Op tweede paasdag 21 april 1930 las hij in De Rips zijn eerste Heilige mis. De Ripse bevolking had zich goed

voorbereid op de feestelijkheden want de kerk en de straat waren versierd. Op paasmaandag ging een stoet van ruiters, wielrijders en bruidjes op wagens hem thuis afhalen bij de boswachterswoning. Bij het kruispunt stond de hele parochie hem op te wachten en in een grote optocht ging men naar de kerk. Onder grote belangstelling las hij zijn eerste Heilige Mis.

Enkele maanden later vertrok hij samen met andere paters naar China en kwam op 1 november in het bisdom Luanfu aan.

◄ *Cajus van den Eijnden. Bron: Tijdschrift Sint Antonius 1930, jrg. 36 no 10, pagina 313.*

In China moest Cajus eerste de taal en de Chinese tekens leren. Hij werkte hier samen met enkele Nederlandse paters in verschillende provincies van het land. In 1935 werd hij pastoor van de plaats Kiuwo. Twee jaar later, in 1937, kwam China in oorlog met Japan. De Nederlandse missionarissen die werkzaam waren in dit gebied, maakten een moeilijke en gevaarlijke periode door. Over het algemeen werden de missionarissen met rust gelaten. Dat veranderde toen in 1941 de Japanners een aanval op Pearl Harbour uitvoerden en de geallieerden, met o.a. Nederland, in oorlog kwamen met Japan.

In 1943 werden alle in China werkende missiepaters en zusters door de Japanners in een concentratiekamp gevangengezet. Onder moeilijke omstandigheden overleefden de paters en zusters de oorlog. Nadat de Japanners uit China waren vertrokken kon men de eerste maanden onmogelijk reizen omdat de communistische guerrilla's actief waren in het gebied van de paters. Maar eind december 1945 vertrok Mrg. Pessers samen met

Cajus van den Eijnden en Maternus Dassen terug naar hun missiegebied. De reis moesten ze voor een groot deel te voet afleggen. Na hun terugkomst in hun missiepost, werd langzaam gestart om de parochies weer op te bouwen. Maar niet lang, want het werk werd hen onmogelijk gemaakt door de communisten die steeds meer land veroverden. Enkele missionarissen werden gevangengezet, gemarteld en vermoord o.a. Leonides Bruns. Uiteindelijk werden in 1948 alle religieuzen uit China verbannen.

► *Een groepsfoto met Chinese families. Bron: Archief Utrecht, 1965 - 718 Beeldmateriaal van de orde der Minderbroeders Franciscanen.*

◀ *Staan v.l.n.r.: Cajus van den Eijnden; Hyacinthus Fortuin; Leonides Bruns; Desideratus Mulder; Joseph Li. Zittend v.l.n.r.: Didacus Song; Jesualdus van Hemert, Mrg. Quintinus Pessers, Dositheus Ruijs, Albertinus Potveer. Bron: Archief Utrecht, 1965 - 718 Beeldmateriaal van de orde der Minderbroeders Franciscanen.*

Cajus van den Eijnden kwam samen met de andere missionarissen terug naar Nederland.

Hij kon niet meer terug naar zijn geliefde land China. Een jaar later vertrok hij vol goede moed en zonder verbittering samen met andere paters naar Java Indonesië. Hij was jarenlang verbonden aan de Kramatkerk in Djakarta. In een leven vol toewijding was hij twintig jaar in deze parochie werkzaam. Cajus voelde zich al een poosje minder goed en op de dag dat hij naar het ziekenhuis zou gaan voor onderzoek werd hij plotseling onwel en overleed op 13 juli 1970. Cajus van den Eijnden werd op Java begraven.

Marinus van de Laar 1905-10-18 (Orde Minderbroeders Capucijnen)

Marinus van de Laar, de zoon van Jacobus en Mieke van de Laar-van Beek, ging in 1918 als student naar Terheijden. Zijn ouders hadden in 1923 in De Rips een nieuwe boerderij gebouwd. Voor de priesteropleiding ging hij vervolgens in 1925 naar het klooster voor Hogere Studiën bij de Orde der Capucijnen in Udenhout. Hier kreeg hij de naam Claudius van Milheeze. (Hier was hij namelijk opgegroeid.) Later volgde hij nog studies in Tilburg en Helmond. Op 12 maart 1932 werd hij tot priester gewijd en op eerste paasdag, 27 maart, las hij in De Rips zijn eerste Heilige mis. Door de Ripse bewoners was een groot feest voorbereid. Voor zijn eerste Heilige mis vertrok hij samen met familie vanaf de ouderlijke boerderij naar het dorp. Hier werd hij bij het kruispunt verwelkomd door de pastoor en schoolkinderen. En onder begeleiding van bruidjes en engeltjes met

rozenbogen ging het in een optocht naar de kerk. Een dag later tweede paasdag 28 maart las hij zijn eerste Heilige mis in Milheeze. Toen werd ook het nieuwe kruisbeeld op de tweesprong Deurne – De Rips door de pastoor ingezegend in aanwezigheid van het gehele dorp en pater Claudius.

► *Bij gelegenheid van de priesterwijding van Claudius Marinus van de Laar in 1932 met de familie. Voor v.l.n.r.: Cato, Nolda; Jacobus van de Laar; Bertha van de Weijer; pater Claudius; Mieke van de Laar-van Beek; Johanna van de Weijer; Martina van de Weijer-van de Laar; Sjaak. Midden v.l.n.r.: derde persoon Piet Kanters; vijfde Johan Thomassen; rechts Klaas van de Weijer achter Martina en Sjaak op schoot. Rest onbekend. Bron: Theo van de Weijer.*

Na alle festiviteiten vertrok hij naar het kleinseminarie in Langeweg (gemeente Moerdijk) en werkte hier jarenlang als bibliothecaris. Hier waren jongens intern in de leeftijd van 12 - 18 jaar. Zij werden voorbereid op de priesteropleiding. Tijdens de bevrijdingsacties in 1944 werd het klooster zwaar beschadigd en waren de paters gedwongen tijdelijk ergens anders te wonen. Nadat het klooster was hersteld kon Claudius hier terugkeren en zijn werkzaamheden voortzetten. In 1949 verhuisde hij naar 's Hertogenbosch waar hij weer bibliothecaris en tevens assistent-archivaris werd.

◄ *Claudius van de Laar met zijn nichtje Claudia van de Weijer op haar eerste verjaardag 3 februari 1973. Bron: Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven Cuijk, AR-P023 Minderbroeders Capucijnen, 8313 Marinus van de Laar II.*

In 1961 zou hij voor enkele maanden naar Rome vertrekken om hier de index van de collectanea 1931 - 1960 te maken. In deze collectanea stonden alle publicaties over de Franciscaanse geschiedenis met al zijn regels, ordes en doctrines. Later beschreef hij ook de periode 1961 - 1970. Het werd een hele klus, want de werkzaamheden waren pas in 1972 afgerond waarna hij kon terugkeren naar 's Hertogenbosch. Hier waren ze blij dat die kleine druktemaker weer terug was. Claudius van Milheeze woonde en werkte hier nog enkele jaren totdat hij op 19 september 1977 overleed.

► *De dagboekjes van Claudius van de Laar. Bron: Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven Cuijk, 8313 Marinus van de Laar II.*

Claudius van Milheeze heeft een persoonlijk archief achtergelaten in de vorm van dagboekjes, reisverslagen en verslagen van bijzondere momenten. Door zijn gedachten op papier te zetten krijgt men een goed beeld van zijn dagelijks leven en wat hij zoal meemaakte.

Antonia Bevers 1906-10-5 (Zusters van het Allerheiligste Hart van Jesus)

Antonia Bevers, dochter van Hubertus en Adriana Bevers-Timmers, ging op zestienjarige leeftijd in juli 1922, naar de kweekschool in het klooster van de Zusters van het Allerheiligste Hart van Jesus in Moerdijk. Tijdens haar studie werd ze voorbereid om te gaan werken in de missie. Nadat ze het diploma van onderwijzeres had behaald, doorliep zij hier de stadia van postulante en novice. Ze kreeg de kloosternaam Adriani.

► *Briefje van pastoor Trines met vermelding dat Antonia Bevers van onberispelijk van gedrag en zeer vroom is. Bron: Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven Cuijk, AR-Z142 Zusters van het H. Hart van Jesus Moerdijk, 457 zuster Adriani Bevers.*

+ III. 22
no. 195

Bejuffrouw Antonia Bevers uit de Parochie van de H. Margaretha Maria te De Rijn-Bakel is onberispelijk van gedrag en zeer vroom.

Pastor H. Trines. pastoor

13 Juni 1923 De Rijn-Bakel

◀ *Missiezusters werkzaam in Finland 1935. Staand v.l.n.r.: zr. Hélène; zr. Julia; zr. Adriani; zr. Gerdina. Zittend v.l.n.r.: zr. Dafrosa; zr. Angela; zr. Justina; zr. Cecilia. Bron: Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven Cuijk, AR-Z142 Zusters van het H. Hart van Jesus Moerdijk, 7036 map met foto's.*

Nadat ze de eeuwige gelofte had afgelegd vertrok ze in 1928 naar Finland. Hier leerde ze eerst de Finse taal en verzorgde meteen kleuters in het kindertehuis in Viborg. Aan dit werk kwam abrupt een einde toen alle zusters in oktober 1939 halsoverkop moesten vluchten omdat Rusland dreigde Finland binnen te vallen, wat een maand later ook gebeurde. Na het einde van de oorlog in 1945 vertrok ze opnieuw naar Finland en was ze kleuterleidster in de steden Helsinki en Turku.

In de jaren vijftig moderniseerde de religieuze kleding van de zusters. De omvangrijke kappen en wijde mouwen verdwenen omdat ze niet praktisch waren tijdens het werk. Ze werden vervangen door kleinere sluiers en smallere mouwen. Vanwege het steeds snellere verkeer was deze traditionele dracht niet meer veilig. Daarom werd ook de cape vervangen door een rechte mantel.

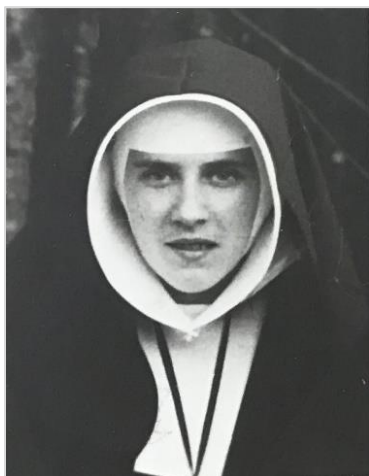
In 1975 kwam zuster Adriani voorgoed terug naar Nederland en ging in het congregatieklooster Huize Henricus te Wamel wonen. Hier overleed zuster Bevers op 22 oktober 1989.

► *Zuster Adriani met een aantal kinderen bij een kleuterschool in Finland. Bron: Familie Van den Heuvel-van Leuken.*

Jaantje Adriana de Groot 1910-08-30 (Zusters van het Allerheiligste Hart van Jesus).

Jaantje was een dochter van Antonius en Jacoba de Groot-van Uden. Haar vader Antonius was smid in De Rips waar hij op 3 maart 1932 overleed. Twee maanden later kwam Jaantje op 6 juni, terug naar De Rips. Ze had in 's Hertogenbosch als dienstmeisje gewerkt. Ze woonde enkele jaren bij haar moeder in De Rips, maar toch koos ze ervoor om als religieuze in het klooster te treden. Op 24-jarige leeftijd, 18 juni 1935, vertrok ze naar het klooster van de Zusters van het Allerheiligste Hart van Jesus in Moerdijk. Jaantje volgde de weg van postulante en kreeg de naam Maria Lamberta. Na het noviciaat legde ze met nieuwjaarsdag 1940 haar eeuwige gelofte af. Op 33-jarige leeftijd overleed op 31 maart 1944 in Moerdijk.

◄ *Zuster Adriani de Groot. Bron: AR Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven Cuijk, AR-Z142 Zusters van het H. Hart van Jesus Moerdijk, 628 zuster Lamberta de Groot.*

► *Het gezin De Groot v.l.n.r.: Annie; Riet; zuster Adriani (Jaantje); Piet; Lambert; Lena; een neef van de familie en zijn vrouw. Voor zit Jacoba de Groot-van Uden. Bron: Familie De Groot.*

Antoon Bellemakers 1912-15-08 (Priesters van het Heilige Hart van Jesus)

Toen Antoon Bellemakers, zoon van Johannes en Anna Bellemakers-Rongen, opgroeide was er nog geen lagere school in De Rips. Antoon ging samen met zijn broers en zussen in Venray naar de basisschool. Vanwege de grote afstand en de onbegaanbare wegen over de heide, zaten ze daar in een internaat bij de zusters. Na de lagere school ging Antoon naar het Juvenaat bij de Priesters van het Heilige Hart van Jesus in Bergen op Zoom. Hij startte hier met de voorbereidende priesteropleiding. Na zijn examen ging hij van 1928 tot 1930 naar de Latijnse school in Gemert. Daarna studeerde hij enkele jaren op de pastorie van De Rips. In 1933 trad hij in het klooster als postulant en een jaar later deed hij zijn voorlopige gelofte. Hij kreeg de kloosternaam Petrus Canisius. In deze jaren volgde Antoon de priesteropleiding aan het Groot Seminarie in Liesbosch en deed hier in 1937 zijn eeuwige gelofte.

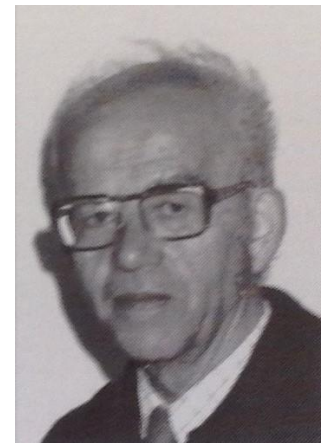
◀ *Antoon Bellemakers. Bron: Familie Bellemakers.*

Daarna ronde hij zijn theologie-opleiding af in het Studiehuis Sint Jozef in Nijmegen. Hier werd hij op 16 juli 1939 tot priester gewijd. Enkele weken later las hij zijn eerste Heilige mis in De Rips. In het dorp was een buurtcomité gevormd om alles voor deze heugelijke gebeurtenis voor te bereiden. De weg vanaf de grens van het dorp tot aan de kerk was versierd. Bij zijn aankomst op zaterdagavond 27 juli 1939 werd hij aan de grens verwelkomd door de Ripse bewoners. Het feest-comité en de schoolkinderen zongen een welkomstlied. Ook de volgende dag was zijn eerste Heilige mis een grote happening met een stampvolle kerk.

Zijn doel was om als priester in de missie te gaan werken. Daarom kreeg hij al vrij snel na zijn priesterwijding de missiekeuring. Hier kwam men tot de ontdekking dat hij een longziekte had. Gedurende een jaar verbleef hij in een sanatorium. Daarna verrichtte hij gedurende de oorlogsjaren in het Noviciaatklooster in Asten vooral administratief werk.

Na de 2^e Wereldoorlog vertrok Antoon Bellemakers in 1947 naar Rotterdam. De congregatie had hier in 1923 de vereniging Sint Franciscus Liefdewerk (SFL) gesticht.⁵ In Crooswijk stond het Clubhuis St. Martinushuis dat werd geleid door priesters die zich inzetten voor de jeugd. Jongens uit de wijk kwamen naar dit gebouw voor allerlei activiteiten. Antoon kwam naar Katendrecht en zette zich met hart en ziel in om verbeteringen in de wijk voor elkaar te krijgen.

► *Antoon Bellemakers op latere leeftijd. Bron: Bidprentje.*

⁵ Sint Franciscus Liefdewerk SFL had zijn oorsprong in 1894 in Amsterdam. Het werd door 3 leken opgericht met als doel om het groeiend aantal verwaarloosde katholieke jongens in sociaal zwakke gezinnen in de hoofdstad bij te staan en op te voeden. De bedoeling was om jongens tussen de leeftijd van 11 tot 14 jaar een godsdienstige opvoeding te geven en hen te begeleiden tot aan hun eerste heilige communie. Men hoopte zo dat ze dan uitgroeiden tot trouwe kerkgangers en goede katholieke vaders werden die hun kinderen godsdienstig opvoeden. Tijdens SFL vakanties met Amsterdamse jongens assisteerden de Priesters H. Hart van Jesus regelmatig. Daarop vroeg de bisschop Callier van Haarlem of de SCJ de geestelijke begeleiding kon doen van het SFL. De congregatie stemde daar mee in en nam de verantwoording voor verenigingen in Amsterdam en Rotterdam op zich.

Gedurende de jaren 1951 tot 1953 was hij ook werkzaam als catecheet op B.L.O.-scholen in Schiedam. In 1957 werd hij, door het Bisdom van Rotterdam, benoemd tot directeur SFL & SFR in Rotterdam.

Antoon zette zich 24 jaar in om de jeugd in de wijk te verbeteren, want op godsdienstig en maatschappelijk gebied kwamen ze veel tekort. Eind jaren zestig voelde hij zich te oud om dit werk nog te doen. Hij vertrok uit Rotterdam en ging als basis-pastoraat werken in Sittard en later in Rosmalen.

In 1977 vertrok Antoon naar Heibloem in Limburg. Jarenlang woonde hij hier alleen, maar hield wel contact met zijn medebroeders en religieuzen in de omgeving. Tot op hoge leeftijd konden parochies uit de omtrek nog beroep op hem doen om zo nodig assistentie te verlenen. Wel werd zijn gezondheid steeds minder en vanuit de congregatie werd erop aangedrongen dat hij naar het klooster in Asten zou verhuizen. Dat was hij wel van plan, maar plotseling verslechterde zijn gezondheid zo snel waarna hij werd opgenomen in het ziekenhuis. Antoons gezondheid was vanaf dat moment zodanig dat hij naar Asten verhuisde. Hier overleed hij korte tijd later op 31 mei 1994.

Piet van den Broek 1913-01-19 (Priesters van het Heilige Hart van Jesus)

In januari 1936 ging Piet, als zoon van Hermanus en Maria van den Broek- Abels, op 23-jarige leeftijd naar het Noviciaatklooster van de Priesters van het Heilige Hart van Jesus in Asten. Hier was hij eerste jaar postulant en nam deel aan de gemeenschappelijke godsdienstige oefeningen en verrichtte praktische werkzaamheden in en rond het huis. Op 7 september 1937 was de inkleding en vanaf dat moment droeg hij een zwarte toog en werd zijn kloosternaam Ludovicus.

► Foto uit circa 1939. Achter v.l.n.r.: Jan; Toon; Cor; Martha; Bert; Mina; Maria (Miet); Jos; Wim; Tien. Voor v.l.n.r.: Hermanus van den Broek; Piet; Maria van den Broek-Abels. Bron: Herman van den Broek.

Piet vertrok daarna naar het klooster Sint Gerlach in Heer voor de broederopleiding. Dit klooster was lang een broederjuvenaat waar jongens een vakopleiding volgden. Dit opleidingshuis richtte zich op de leeftijd van veertien tot zeventien jaar met een driejarige opleiding en godsdienstige opvoeding. Op 8 september 1938 deed hij zijn eerste tijdelijke gelofte. En een dag later vertrok hij naar Rotterdam waar hij ging werken bij het missieprocurer Walenburg en Parklaan. Hier werden de contacten met de missielanden onderhouden en sinds de jaren twintig werd hier de missiekalender van de congregatie uitgegeven. In het begin van de oorlog in mei 1940, raakte het gebouw tijdens een bombardement zwaar beschadigd. Broeder Ludovicus vertrok daarom naar de Heilig Hart parochie in Westerbeek. Deze overgang was waarschijnlijk te groot voor hem, want begin maart

1941 vertrok hij naar het Juvenaat van de congregatie in Bergen op Zoom. Een jaar later, 1942, deed hij hier zijn eeuwige gelofte. Enkele jaren later, begin 1944, kwam hij terug in Asten. Hier begon broeder Ludovicus steeds meer te twijfelen aan zijn kloosterleven. Op 25 mei schreef hij een lange brief aan de provinciaal van de congregatie. Daarin vermeldde hij dat hij al een jaar lang twijfelde en dubde om te stoppen met zijn roeping. Verder was hij bang om het thuis te vertellen, want dit zou een te grote slag voor zijn moeder zijn. Maar zijn besluit stond vast, hij wilde stoppen met zijn roeping als broeder. Daarop werd in augustus 1945 aan Piet van den Broek dispensatie verleend om uit de congregatie te treden.

Arnoldina Maria van der Burgt 1916-01-28 (Franciscanessen van Charitas zusters te Roosendaal)

Dina van der Burgt trad op 19-jarige leeftijd in 1935, in het klooster van de Franciscanessen van Charitas zusters te Roosendaal. Zij was een dochter van Piet en Hendrika van der Burgt-Gerrits die op de Zelster-Hoeve aan de Eermijndreef 1 woonden.

In Roosendaal waren de zusters werkzaam in het meisjesonderwijs en gezondheidszorg. Bij het moederhuis was een ziekenhuis gebouwd waar zieken werden verpleegd en ouderen werden verzorgd.

Ze kreeg de kloosternaam Michael. Op 4 mei 1940 legde ze haar eeuwige gelofte af. Enkele dagen later, vrijdag 10 mei, brak 's morgens vroeg de Tweede Wereldoorlog uit. Zij was pas 33 jaar oud toen ze op 5 januari 1950 in Roosendaal overleed.

◀ *Zuster Arnoldina van der Burgt. Bron: Piet van der Burgt.*

Lambert de Groot 1917-04-11 (Reguliere Kanunniken van Sint Jan van Lateranen België) ⁶

Lambert, zoon van Antoon en Jacoba de Groot-van Uden, ging na de lagere school op 23 september 1930 naar Leuven in België om daar te starten met de middelbare school. Later studeerde hij verder aan het collège van het Sint Augustin klooster te Gerpennes. In de abdij van Bouhay te Bressoux (een voorstad van Luik) trad hij op 5 september 1936 in bij de congregatie Reguliere Kanunniken van Sint Jan van Lateranen. Een jaar later 6 september 1937 deed hij zijn tijdelijke (eenvoudige) gelofte.

▶ *De jonge Lambert de Groot samen met zijn moeder Jacoba de Groot-van Uden voor de ouderlijke woning. Bron: Familie Piet de Groot.*

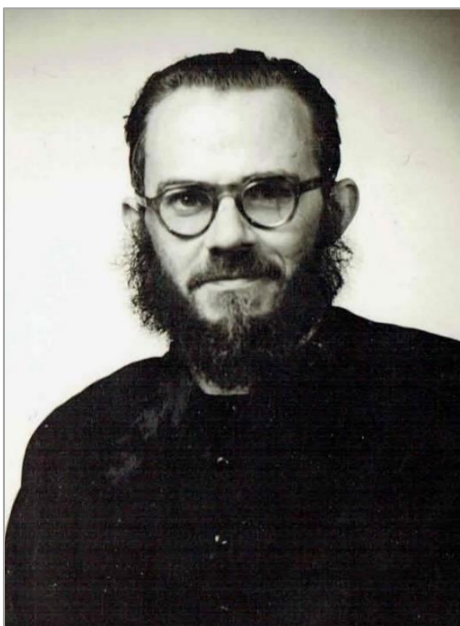
⁶ De Lambertweg is naar hem vernoemt. En in 2019 is er een Nieuwsbrief over hem uitgekomen.

In Bouhay studeerde hij Philosophie en Theologie. Op 30 december 1941 deed Lambert zijn eeuwige geloften. Een jaar later, 5 juli 1942, werd hij in de Sint Paulus kathedraal van Luik tot priester gewijd. Vanwege de oorlog bleef hij voorlopig in België.

Eind november 1945 vertrok Lambert de Groot naar een missiepost in Punia die in het oosten van het toenmalig Belgisch-Congo gelegen was. Hij kreeg het riant bedrag van ruim f 600 mee, wat toen door slechts ± 100 katholieke gezinnen in De Rips was bijeengebracht. Om de zes jaar kwam hij terug in Nederland om uit te rusten. Hij logeerde dan bij zijn moeder, vrouwke de Groot. Op één van zijn vakanties bracht hij voor zijn moeder een papagaai mee. In de zomer was het voor Ripse kinderen heel bijzonder, want dan stond deze papagaai buiten in een kooi te roepen.

Tijdens zijn vakanties werden door inwoners van De Rips diverse acties op touw gezet om geld in te zamelen. Zoals een voetbalwedstrijd waarbij de voetballers van één team verkleed waren. Ook in latere jaren waren er meerdere acties om geld op te halen.

► *Een voetbalwedstrijd om geld op te halen voor pater Lambert de Groot op het voetbalveld van Fiducia achter de maalterij van de firma Gerrits. V.l.n.r.: Tien van Bakel; Mies van Bakel; Jan van den Akker; Lambert de Groot; Marinus van de Vondervoort; Toon van Bakel; Toon Cornelissen; Toon Hendriks; Marinus Cornelissen; Bert van den Broek; Wim Beckers; Harrie van den Broek; Antoon Beckers. Rechtsachter met zwarte hoed Harrie van Vonderen. Bron: Archief D'n Blikken Emmer.*

In 1960 werd Belgisch-Congo onafhankelijk en heette vanaf die tijd 'De Republiek Congo'. Er volgde een periode van allerlei politieke ontwikkelingen en na de staatsgreep van Joseph Kasavubu brak er grote chaos uit, zowel op politiek als op militair niveau. Er was sprake van veel geweld en er vielen destijds zeer veel slachtoffers! Ook voor blanke mensen, veelal van Belgische afkomst, werd het steeds gevaarlijker en zij vertrokken uit het land. Lambert wilde de mensen niet in de steek laten en bleef op zijn post. In 1966 kwam hij wel op vakantie in Nederland en vertelde hoe heftig het was. Na zijn vakantie ging hij weer terug, maar niet voor lang.

◄ *Lambert de Groot. Bron: Familie Piet de Groot*

Vanwege de politieke ontwikkelingen werd het in 1967 ook voor Lambert te gevaarlijk en hij moest na 22 jaar de Congo verlaten. Na een 3 weken

lange vreselijke tocht door de binnenlanden van Congo, kwam hij aan in Kigala, de hoofdstad van het oostelijk gelegen buurland Rwanda. Vandaaruit kon hij eindelijk terugkeren naar Nederland.

Na een korte onderbreking werd Lambert de Groot in 1968 naar een nieuwe missiepost Arare in het Noord-Oosten van Brazilië gezonden. Daar begon hij opnieuw met grote inzet te werken en hij bleef dat ruim 23 jaar doen. Tijdens zijn vakantie in Nederland overleed Lambert na een kort ziekbed op 31 mei 1991 op 74-jarige leeftijd in het ziekenhuis van Helmond. Onder grote belangstelling werd hij in De Rips begraven.

Huub Bellemakers 1919-01-18 (Priesters van het Heilige Hart van Jesus)

Huub Bellemakers ging, als zoon van Johannes en Anna Bellemakers-Rongen, na de lagere school van 1931 tot 1933 naar Christus Koning in Helmond. De leerlingen verbleven hier intern en volgden op het kleinseminarie het voorbereidend onderwijs voor de priesteropleiding. De jongens hadden zo weinig mogelijk contact met de buitenwereld. Ze kwamen alleen tijdens de vakanties thuis.

◀ *Huub Bellemakers in zwarte toog bij het ouderlijk huis aan de Ripsestraat 32. Bron: Familie Bellemakers.*

Huub zat van 1933 tot 1937 op het Juvenaat in Bergen op Zoom. In 1937 werd hij postulante en vervolgens toegelaten tot het noviciaat. Na een korte plechtigheid mocht hij de zwarte toog aantrekken en was hij officieel novice. Hij kreeg de kloosternaam Alexius. Hij vertrok naar het Groot Seminarie in Liesbosch om daar Filosofie en Theologie te studeren. In 1943 deed hij zijn professie (eeuwige gelofte) en studeerde verder aan het seminarie in Liesbosch.

Uiteindelijk was het priesterschap niet wat Huub ervan verwachtte. Op 5 juni 1944 vroeg hij dispensatie aan van zijn eeuwige gelofte. In juli werd hem dispensatie verleend welke hij aannam en vrijwillig vertrok uit de congregatie van de priesters van het Heilige Hart van Jesus.

Anneke Bellemakers 1921-12-12 (Zusters van Liefde Jesus Maria, België)

Anneke Bellemakers, een dochter van Johan en Anna Bellemakers-Rongen, ging in 1935 naar de middelbare school MULO A te Boxmeer. Hiervoor slaagde ze samen met haar zusje Ida in augustus 1939. Een jaar later, juli 1940, slaagde ze bij de zusters Franciscanessen te Veghel voor haar MULO B diploma.

▶ *Zuster Servatius Bellemakers. Bron: Familie Drenth-Bellemakers.*

In maart 1941 ging ze naar Venray voor de opleiding leerling-verpleegster in het krankzinnigengesticht Sint Anna. Dit psychiatrisch ziekenhuis werd in 1908 door de Zusters van Liefde JM gebouwd. De zusters ontvingen hier in 1909 de eerste patiënten. Op 11 september 1944 trad Anneke als postulante in het klooster bij de Zusters van Liefde en op 19 maart 1945 deed ze haar

inkleding en kreeg de kloosternaam Servatius. Hierna startte de religieuze vorming tijdens het noviciaat. Haar professie was op 19 maart 1946 in Gent België.

In 1947 vertrok ze voor twee jaar naar Leuven voor de studie monitrice (groepsleidster). Na haar studie kwam ze terug in Venray en pakte haar werk in de verpleging weer op.

◀ *Het gezin Bellemakers in 1939, toen zoon Antoon de eerste Heilige Mis opdroeg. Achter v.l.n.r.: Huub; Gerard. Midden v.l.n.r.: Egidius; Anneke; Marietje; Antoon; Jan. Voor v.l.n.r.: op de grond zittend Martien; Johannes Bellemakers; Tonia; Ida. Voor de tafel de foto van moeder Miet Bellemakers-Rongen. Bron: Familie Drenth-Bellemakers.*

Tijdens het Tweede Vaticaans Concilie, 1962-1965, kwamen ruim 2000 bisschoppen regelmatig bijeen om te praten hoe de katholieke kerk te moderniseren. Om alles soepel te laten verlopen verleenden vele religieuzen tijdens deze bijeenkomsten op allerlei gebied hulp. Ook zuster Servatius ging voor enkele maanden naar Rome om deze bijeenkomsten te ondersteunen.

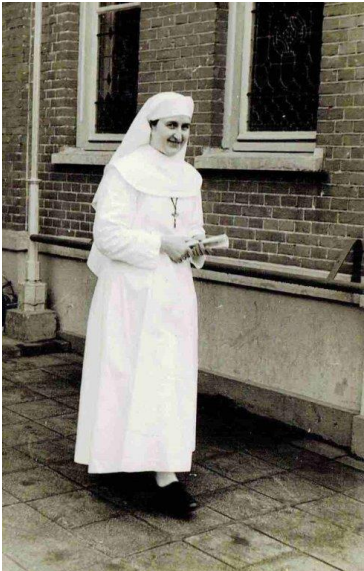
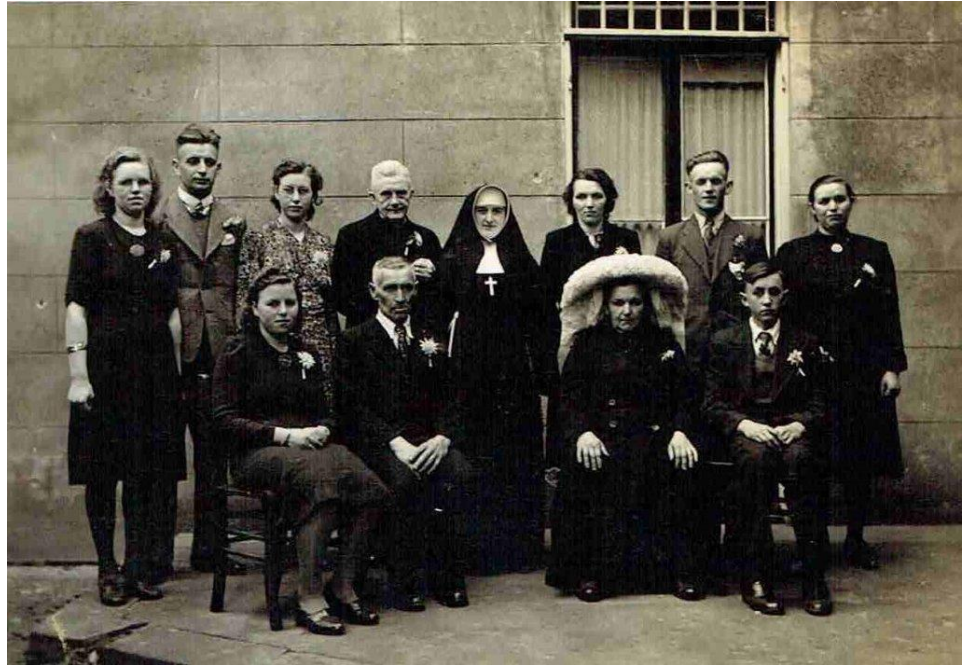
Daarna bleef zuster Servatius zich ontwikkelen want in 1968 vertrok ze naar Noordwijkerhout om daar hoofd opleiding leerling-praktijkbegeleidster te worden. Hier stond sinds 1928 het tweede psychiatrisch ziekenhuis Santa Maria van de congregatie. In 1983 stopte zuster Servatius op 62-jarige leeftijd met haar werk in de verpleging. Er brak een nieuwe fase aan, want ze ging alleen wonen en deed veel vluchtelingen werk.

Al sinds de zeventiger-jaren werd het aantal religieuzen steeds minder. Eind tachtiger-jaren gingen de laatste Zusters van Liefde JM in het psychiatrisch ziekenhuis in Venray met pensioen. In Eindhoven werd een nieuw klooster Terhaghe gebouwd. In 1991 vertrokken de zusters, na ruim tachtig jaar, vanuit Venray naar Eindhoven. In 1994 verhuisde ook zuster Servatius Bellemakers naar het klooster in Eindhoven. Ze woonde hier nog bijna tien jaar totdat ze op 8 december 2003 overleed.

Doortje van der Heijden 1922-15-05 (Missiezusters van de Heilige Antonius van Asten)

Doortje van der Heijden was een dochter van Driek en Dien van der Heijden-Raymakers. Zij ging op 19-jarige leeftijd in 1940 naar de congregatie van Missiezusters van de Heilige Antonius te Asten. Bij de inkleding op 31 mei 1941 kreeg ze de kloosternaam zuster Intemerata. In 1942 legde ze haar tijdelijke gelofte af en op 4 oktober 1945 deed ze haar eeuwige gelofte. In oktober 1946 vertrok ze voor enkele jaren naar Noorwegen. Hier waren de zusters sinds 1924 werkzaam in het bisschopshuis van de Nederlandse apostolisch vicaris Jan Olav Smit. Later bestond haar werk voor een belangrijk deel in de ouderenzorg, parochie- en jongerenwerk. Zuster Intemerata zette zich speciaal in op ouderenzorg.

► *Staan v.l.n.r.: Jaantje; Harrie; Bertha; Piet; zuster Intemerata; Tina; Johan; Grada. Zittend v.l.n.r.: Martha; Driek van der Heijden; Ardina van der Heijden-Raymakers; Hein. Bron: Familie van der Heijden.*

◄ *Doortje van der Heijden klaar voor vertrek naar de tropen. Bron: Familie van der Heijden.*

Zuster Intemerata kwam in 1955 terug naar Nederland en vertrok daarna vrijwel direct naar Belgisch Congo. De eerste zusters kwamen in 1926 naar deze plek op vraag van missiepriesters van Mill Hill om hier een weeshuis voor meisjes te beginnen. Ze werkte in Belgisch Congo tot juli 1960. Terug in Nederland verbleef ze enkele maanden in Asten om uit te rusten.

Maar nog datzelfde jaar vertrok ze opnieuw naar de hoofdstad Oslo in Noorwegen, waar ze overste werd van het klooster. Zuster Intemerata werkte haar hele leven met eenzame en kwetsbare ouderen. Dit werk deed ze meer dan 40 jaar. Zij bezocht veel ouderen die verder geen contact hadden en deed daarnaast praktische hulp zoals boodschappen halen of meegaan naar een dokter. Rond 2000, ze was toen 78 jaar, kwam ze voorgoed terug naar Nederland. Zuster Intemerata was de laatste zuster van de congregatie die nog in Noorwegen werkzaam was. In Nederland vierde ze op 6 oktober 2002 haar 60-jarig professiefest.

Op verzoek van de Noorse Vrouwelijke Religieuzen en gesteund door de St. Hallvard parochie, Fransiskus Hulp en bisschoppen J.W. Gran en G. Schwenzer werd ze voorgedragen voor een Noorse onderscheiding. Ze werd uitgenodigd om naar Noorwegen te komen. Ze kreeg op 24 april 2003 een Koninklijke onderscheiding in Oslo voor haar verdienstelijke werk in Noorwegen.

- ▶ Doortje van der Heijden met haar onderscheiding.
- ◀ De koninklijke onderscheiding met de beeltenis van koning Harald V. Bron: Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven Cuijk, AR-Z089 Franciscanessen van Asten. 394 Doortje van der Heijden.

Zuster Intemerata ging daarna nog verschillende keren naar Noorwegen om op bezoek te gaan bij de bejaarden. De laatste keer was in 2008, want ze overleed op 10 december 2008.

Drika van Well 1923-02-8 (Klooster van de Franciscanessen van Charitas zusters te Roosendaal)

Drika was een dochter van Willem en Clara van Well-Hurkens die een boerderij hadden aan de Hazenhutsedijk 11. Gedurende de jaren 1945-1947 volgde Drika meerdere naaicursussen. Ze slaagde voor de examens van coupeuse- en lerares Parijse coupe.

- ▶ *Het diploma van Drika van Well lerares Parijse coupe.*
Bron: Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven Cuijk, AR-Z052 archiefinventaris Franciscanessen van Charitas, 815 H.H.R. Regula van Well.

Op 6 september 1951 trad Drika in het klooster van de Franciscanessen van Charitas in Roosendaal. De zusters uit dit klooster hielden zich bezig met ziekenverpleging en bejaardenzorg in Nederland en in de missie. Maar Drika maakte zich nuttig waarin ze goed was, naaien. Ze kwam in de naaikamer van Huize Charitas in Roosendaal te werken. Een jaar later werd ze gekleed en haar kloosternaam werd Regula. In mei 1955 deed ze haar tijdelijke professie. De eeuwige professie deed ze op 4 mei 1958.

- ◀ *Zuster Regula van Well. Bron: C. Antonissen*

Zuster Regula werkte ze in verschillende huizen o.a. in Oosterhout, Warmond en Oostburg. Haar hele leven van arbeid en gebed in dienst van haar Heer en de medemens. Na een lang ziekbed en moedig gedragen lijden overleed ze op 28 december 2006 te Roosendaal.

Adriaan Hertsig 1923-05-6 (Congregatie van de Heilige Geest)

Adriaan Hertsig was een zoon Piet en Cornelia Hertsig-Janssen. Adriaan had al op jonge leeftijd het ideaal om pater te worden en als missionaris uitgezonden te worden naar de missie. Na de lagere school ging hij in 1936 naar het kleinseminarie in Sint-Michielsgestel. In 1940 vertrok hij naar het seminarie van de Kruisheren in Uden. Hier studeerde hij gedurende de oorlogsjaren. In augustus 1946 trad hij in het klooster bij de Congregatie van de Heilige Geest in Gemert. Een maand later was al zijn inkleding en kreeg hij de kloosternaam Isidorus.

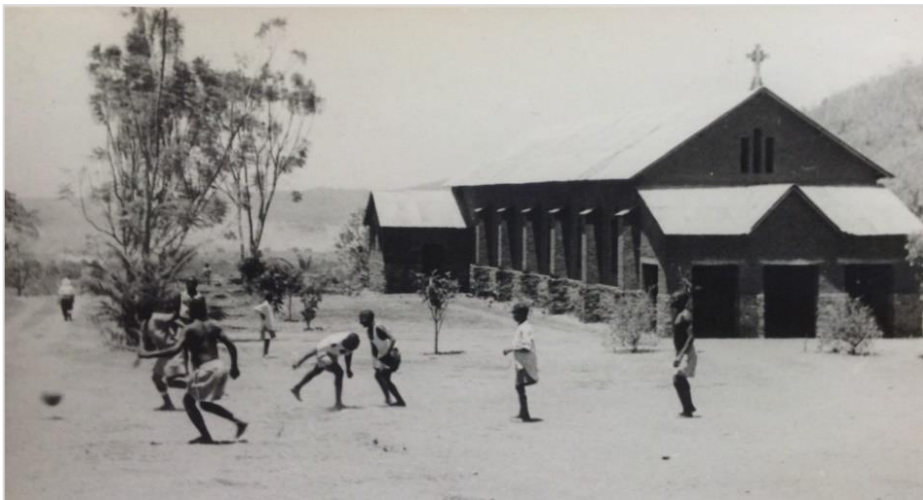
◀ Pater Adriaan Hertsig. Bron: *Gemeentearchief Gemert en Bakel collectie LVK_0330.*

Na nog een studie van enkele jaren, deed hij in september 1950 zijn eeuwige gelofte en werd vervolgens op 23 december 1950 tot priester gewijd. Op 2^e kerstdag las hij zijn eerste Heilige mis in De Rips. Ondanks de sneeuw stonden vele mensen langs de weg om hem op te wachten en naar de kerk te begeleiden. Na de plechtigheden kon

hij zich voorbereiden om te worden uitgezonden naar de missie. Dat gebeurde al heel snel want in mei van 1951 vertrok hij naar het Bisdom Morogoro in Tanzania.

► Adriaan Hertsig werd met een klein vliegtuigje opgehaald in La Tourville. Bron: *Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven Cuijk, AR-P009 congregatie van de H. Geest. map 5555.*

▼ Op de achterkant foto schreef pater Hertsig. *De Ripse voetbal was zeer welkom voor de kerk. 1953. Bron: Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven Cuijk, AR-P009 congregatie van de H. Geest. map 5555.*

Maar in 1955 moest pater Hertsig vanwege zijn gezondheid noodgedwongen terugkeren naar Nederland. Lichamelijk was hij niet opgewassen tegen het klimaat in de tropen. Terug in Nederland was hij enkele jaren werkzaam in het Sint-Lambertus ziekenhuis in Helmond. Later werkte hij in een huis in Berg en Dal. In dit landhuis waren jonge paters, gevestigd die studeerden aan de universiteit van Nijmegen. Hier was ook de Missiepropaganda van de

congregatie gevestigd. Gedurende de periode 1960 tot 1964 was pater Hertsig als onderwijzer werkzaam o.a. in Uden. Tevens dirigeerde hij hier ook het jongeren- en onderwijzerskoor.

► *Pater Hertsig was ook aalmoezenier van de Udense kajotters. Tijdens een actie 'Wereldwijd' sprak hij de woorden; " Voor 125 gulden gaat mijn baard eraf." De kajotters bracht F131.44 bij elkaar. En zo werd zijn baard geschoren. De Sirene 22 januari 1962.*

In 1964 probeerde hij nogmaals om in de missie te werken. Dit keer vertrok hij naar het eiland Martinique om daar als kapelaan te werken in de Sint Louis kathedraal de Fort-de-France. Als extra taak moest hij de contacten onderhouden met jonge arbeiders. Toch moest hij in 1965 vanwege zijn broze gezondheid en tot zijn grote teleurstelling opnieuw terugkeren naar Nederland.

Na zijn terugkeer werkte hij als kapelaan in Millingen en later in Keldonk. Maar ook deze wat lichtere werkzaamheden vroegen te veel van zijn gezondheid. Daarom besloot Adriaan om terug te gaan naar de gemeenschap in Gemert. Hier maakte hij zich ondanks zijn zwakke gezondheid en verschillende ziekenhuis opnames toch verdienstelijk in het kloosterleven. Hij begon muziek te componeren en gedichten te schrijven. Veel van deze gedichten werden gepubliceerd in het Gemerts Nieuwsblad.

► *Hiernaast het voorwoord uit de gedichtenbundel: 5 Jaar 's Zondags Rijm- en Mijmerboekje. Uitgave: Heemkundekring De Kommanderij Gemert 1977.*

◀ *Pater Adriaan Hertsig. Bron: Bidprentje.*

*Mijn voorwoord wordt
in rijm en kort.
Hier moet staan:
'Graag gedaan!'
zo denkt pater Adriaan.
En volledig in zijn stijl
zegt hij: 'Den lezer heil!'
'Gods zegen
aller wegen!'*

Pater Adriaan Hertsig

In Gemert vierde hij in 2000 zijn vijftigjarig jubileum in kleine kring. Begin 2003 werd Adriaan opgenomen in het ziekenhuis. Daarna werd hij overgebracht naar het klooster-verzorgingshuis Libermannhof te Gennep. Pater Adriaan Hertsig overleed op 26 februari 2003 en werd enkele dagen later in De Rips begraven.

Anneke van den Broek 1924-03-27 (Zusters van het Allerheiligste Hart van Jesus)

Op 6 september 1937 ging Anneke van den Broek, dochter van Johannes en Martina van den Broek-Martens, op 13-jarige leeftijd naar het internaat van de Zusters van Heilig Hart te Moerdijk. *De ouders van Anneke hadden voor dit klooster gekozen omdat het gelieerd was aan de congregatie Priesters van het Heilig Hart van Jesus.* Anneke ging in het klooster naar de MMS (Middelbare Meisjes School) en na het examen ging ze hier ook naar de kweekschool. Na het examen stond ze als onderwijzers voor de klas van de lagere school.

Tijdens haar studie voelde ze zich aangetrokken tot het kloosterleven en in 1941 trad ze als postulante in de kloostergemeenschap. In 1942 legde ze de kleine gelofte af en kreeg de kloosternaam Henria. De hernieuwde gelofte legde ze af op 8 augustus 1943 en 1944. Op 7 augustus 1945 legde ze de eeuwige gelofte af.

► *Zuster Henria van den Broek gekleed in de traditionele kleding. Bron: Nellie van den Broek.*

In die tijd verhuisden zusters regelmatig naar andere kloosters. Ook Anneke werd naar verschillende klooster gestuurd zoals: Wamel 1942, Wormer 1944, Vught 1945, Rosmalen 1947, Halsbergen 1948, Hazerswoude 1948, Dalfsen 1950, Lage Zwaluwe 1953.

In november 1944 werd het moederhuis in Moerdijk platgebombardeed en waren de zusters genoodzaakt te verhuizen naar het klooster Mariaoord in Vught. Hier was een internaat met een MULO en kweekschool aan verbonden. De jongere zus van Anneke, Nellie was hier na de lagere school rond 1950 intern en ging naar de MULO. Ze mocht maar 3 keer per jaar naar huis, met kerst, Pasen en de grote vakantie.

De zusters van het Allerheiligste Hart bouwden in 1953 een groot nieuw klooster Koningshof in Veldhoven. Hier werd naast het moederhuis ook een pensionaat voor meisjes gebouwd. In 1953 werd gestart met de bouw en alle leerlingen mochten de eerstesteenlegging bijwonen. Dit was een echt schoolreisje vertelde Nellie. In april 1954 was het gebouw klaar en Nellie studeerde hier verder. In dit nieuwe gebouw had elk meisje een eigen kamertje. Een groot verschil want in Vught sliepen meerdere meisjes op een slaapzaal. Na de MULO ging Nellie verder met de kweekschool. Volgens haar, hadden beide zussen toch regelmatig contact en ook veel steun aan elkaar. Na haar studie werkte Nellie zo'n drie jaar als onderwijzeres in Deurne. In die tijd mochten vrouwen zo gauw ze gingen trouwen niet meer werken als onderwijzeres. Nellie heeft dat altijd heel erg gevonden dat zomaar over je werd beslist dat je niet meer mocht werken.

In de jaren vijftig studeerde zuster Henria Natuurkunde aan de universiteit in Utrecht. Na de voltooiing van haar studie werkte ze vanaf 1957 in het laboratorium van het Sint Jozef ziekenhuis in Eindhoven. Na drie jaar in het ziekenhuis te hebben gewerkt, werd ze gevraagd om directrice te worden op een katholieke lagere school in Tongelre (Eindhoven). Ze ging weer terug in haar oude beroep. Ze werkte jarenlang als onderwijzeres. In 1967 vierde zuster Henria samen met haar familie het 25-jarig kloosterjubileum.

◀ *Zuster Henria nu in de moderne kleding. Bron: Familie Van Bommel-van den Broek.*

► *Zuster Henria op de rug gezien, aan het dansen met familie tijdens haar 25-jarige jubileum in het klooster te Veldhoven. Bron: Familie Van Bommel-van den Broek.*

De jaren zestig waren een tijd van grote ontwikkelingen en veranderingen in de katholieke kerk. Dit was de aanleiding dat veel kloosterlingen besloten om uit het klooster te treden. Zo ook Anneke, zij trad in 1971 uit het klooster. Ze bleef tot aan haar pensioen werkzaam in het onderwijs. Ze overleed op 4 mei 2016.

Mien Cornelissen 1925-04-10 (Franciscanessen der Onbevleete Ontvangenis van de Heilige Moeder Gods.)

Mien, dochter van Martinus en Frederika Cornelissen-Rooyackers, ging op 19 augustus 1955 naar het klooster van de zusters Franciscanessen van Veghel te Veghel. Ze kreeg in het klooster huishoudelijke taken te vervullen. Bij haar inkleding kreeg ze een bruin habijt en werd haar de kloosternaam Frederica gegeven. Op 20 augustus 1957 legde ze haar tijdelijke gelofte af. Tijdens vakantie was ze thuis en droeg ze haar kloosterkleding wat de Ripse jeugd best wel opvallend vond.

Toch was dit niet haar levensdoel want in augustus 1960 kwam ze weer terug naar De Rips. Mien bleef haar verdere leven in De Rips wonen en zorgde voor haar ouders en broers. Ze overleed op 69-jarige leeftijd in De Rips op 31 augustus 1994.

► *Gezin Cornelissen v.l.n.r.:
Jan; Harrie; Wim; Henk;
Mien; Karel; Johan; Annie;
Antoon; Joost; Marinus.
Bron: Leo Cornelissen.*

Theo Willems 1925-06-22. (Engelse missiecongregatie Missionarissen van Mill Hill).

Theo Willems, zoon van Adrianus en Helena Willems-Wilbers, startte in 1939 op 14-jarige leeftijd met de opleiding aan het seminarie St. Joseph-Studiehuis in Tilburg. Hier was het kleinseminarie van de Engelse missiecongregatie Missionarissen van Mill Hill. Waarschijnlijk stopte hij tijdens de Tweede Wereldoorlog met de opleiding en kwam terug naar De Rips. Hij ging bij de Heidemij in het bos werken. Hij overleed echter al op 19-jarige leeftijd op 5 februari 1944.

◀ *Leerlingen van het klein seminarie Sint Joseph-Studie met Theo Willems links vooraan. Bron: Familie Willems-Wilbers.*

Julius Ypma 1927-09-27. (Congregatie van de Paters van Gezelschap van het Goddelijke Woord S.V.D)

Julius was een zoon van Maurits en Wietske Ypma-Ydema. Als kleine jongen wilde Julius al priester-missionaris van het Goddelijk Woord worden. Na de lagere school ging hij in 1940 studeren in Uden bij het Missiehuis Sint Willibrord van de Congregatie van de Paters van Gezelschap van het Goddelijke Woord S.V.D. Toen in 1941 het missiehuis door de Duitsers werd bezet, verhuisden alle leerlingen tijdelijk naar de communiteit in Veghel. Later vertrok Julius naar Sint Michael in Steyl omdat het missiehuis in Uden door de Duitsers was vernietigd. In 1947 begon hij als novice te studeren in het Missiehuis Sint Lambertus in Helvoirt. Op zondag 9 augustus 1953 werd hij in Teteringen samen met nog andere klasgenoten tot priester gewijd. Een week later was er een overweldigende intocht met bruidjes en fanfare Concordia in De Rips. In de overvolle kerk droeg hij de eerste Heilige mis op.

► *De intocht van Julius Ypma in De Rips, voordat hij zijn eerste H. Mis zou lezen. Bron: Familie Ypma.*

Omdat Julius goed kon leren zag de congregatie hem niet graag vertrekken naar de missie. Om verder te studeren vertrok hij in 1954

naar Rome en in 1958 promoveerde hij tot doctor kerkgeschiedenis⁷. Daarna gaf hij enkele jaren les in Teteringen en in Heide België.

► *Maurits en Wietske Ypma-Ydema in Rome op bezoek bij hun zoon Julius Ypma. Bron: Familie Ypma*

In 1961 ging zijn lang gekoesterde wens in vervulling om naar de missie te gaan. Van 1961 tot 1964 gaf hij les aan het grootseminarie van het aartsbisdom Vigan op de Filipijnen. Hij was heel populair bij de studenten omdat hij zo goed les gaf. Maar hij werd teruggeroepen om weer in Nederland les te geven. En hoe graag hij ook in de Filipijnen wilde blijven hij was bereid om te doen wat hem werd gevraagd.

Terug in Nederland gaf hij enkele jaren les aan het Gemeenschappelijk Instituut voor Theologie in Tilburg. Hij stond hierbij mede aan de basis van de theologische faculteit in Tilburg.

Later werkte hij in Soesterberg als hoofd van de sector missionaire oriëntatiecursus van het vormingscentrum Kontakt der Kontinenten. In deze functie bezocht hij missionarissen in meerdere continenten. Dit voormalige kleinseminarie van de SVD werd omgevormd tot een centrum waar religieuzen en ontwikkelingswerkers zich via cursussen en andere bijeenkomsten verder konden ontwikkelen in ontwikkelingswerk.

◀ *Pater Julius Ypma, vertelt over zijn reis Filipijnen. Bron: Gemeentearchief Gemert en Bakel collectie LVK_0329, fotograaf P van de Meulenhoff 27-08-1965.*

Rond 1980 werd hij ook parttime pastor in de Sint Anfridusparochie te Amersfoort. In 1982 werd hij pastor van de RK Parochie Sint Carolus Borromus te Soesterberg. Hier werkte hij jarenlang samen zuster Marie-Anne van Erven. In 1994 werd pater Ypma ongeneeslijk ziek en overleed 13 november 1994 te Amersfoort.

Bep Wouters 1930-12-27. (Zusters van het Allerheiligste Hart van Jesus)

Bep was een dochter van Johannes en Catherina Wouters-de Kock. Bep werd op 13 juli 1951 postulante in het klooster bij de zusters van het Allerheiligste Hart van Jesus in Gilze Rijen. Enkele maanden later vond er na een korte plechtigheid de inkleding plaats en werd ze toegelaten tot het noviciaat. Ze kreeg de kloosternaam zuster Hermenigilda. Op 8 augustus 1953 deed ze haar eerste gelofte. En op 8 februari 1957 legde ze de eeuwige gelofte af.

Haar zus Liza van der Burgt-Wouters bezocht haar soms met haar gezin in het klooster in Veldhoven. Haar zoon Piet van der Burgt (1955) kan zich deze uitstapjes op zondag nog goed herinneren.

⁷ Proefschrift Johannes Hoornbeek en de Protestantse Missiologie.

De jaren zestig was een tijd van grote ontwikkelingen en veranderingen in de katholieke kerk. Vele religieuzen besloten om uit het klooster te treden. Zo ook zuster Hermenigilda, zij besloot in 1968 om uit te klooster te gaan.

► *Staan v.l.n.r.: Harrie van der Burgt; Jopy Wouters; Liza van der Burgt-Wouters; Adje Fransen-Wouters; Tonnie Wouters-van den Elzen; Frans Wouters; Corrie Wouters; Fons Fransen; Riet Kuypers-Wouters; Piet Kuypers.*

Zittend v.l.n.r.: pastoor Vereijken; Johannes Wouters; Bep (zuster Hermenigilda) Wouters; Leny Wouters; Catherina Wouters-de Kock; pater Rossaert. Bron: Piet van der Burgt.

Sjaan van Leuken 1931-04-6 (Franciscanessen der Onbevleete Ontvangenis van de Heilige Moeder Gods)

Sjaan was een dochter van Piet en Johanna van Leuken-Bevers. Sjaan wilde al heel vroeg naar het klooster. Toen ze nog heel klein was, vond ze het heel fijn om dagelijks naar de Heilige mis te gaan. Mocht ze niet gaan dan werd ze boos. Haar broers en zusjes vonden haar al een echte 'non', want ze was altijd opgewekt en behulpzaam.

Na de lagere school ging ze in de keukenafdeling van het ziekenhuis in Deurne werken. Toen ze 18 jaar was vroeg ze aan haar vader of ze naar het klooster mocht. Maar vader Piet vond haar echter nog te jong. Een poosje later kreeg ze Theo Franssen uit Oploo als vrijer, zoals dat in die tijd heette. Theo kwam ook bij de familie Van Leuken 'thuis'. Toch was de liefde voor het klooster sterker, want op 20-jarige leeftijd vroeg Sjaan opnieuw aan haar vader of ze naar het klooster mocht. Toen stemde vader Piet hier mee in. Op 17 augustus 1951 ging ze naar het klooster van de Franciscanessen der Onbevleete Ontvangenis van de Heilige Moeder Gods te Veghel. Het bijzondere was wel dat haar vriend Theo haar naar het klooster bracht.

► *V.l.n.r. Johanna van Leuken-Bevers, zuster Mariëtte, Piet van Leuken. Bron Familie van den Heuvel-van Leuken.*

Na haar inkleding kreeg ze de kloosternaam zuster Maria Mariëtte. Op 20 februari 1953 legde ze haar tijdelijke gelofte af. En ruim twee jaar later deed ze op 20 augustus 1956 haar eeuwige gelofte. In het klooster kwamen haar werkzaamheden in de keuken van het ziekenhuis goed

van pas. In het klooster kwam ze ook in de keuken te werken en kon ze haar kennis gebruiken om te koken. Ze was hierin zo goed dat ze later chef-kok werd van de kloosterkeuken. Ze werkte als kokkin in meerdere kloosters, zoals het Sint Nicolaasklooster in Mariaheide en het Sint Anthonius gesticht in Volkel. Vervolgens was ze nog werkzaam in het Sint Jozef klooster te Reek en in Zijtaart. Na haar pensioen ging ze terug naar het moederhuis in Veghel

◀ *Zuster Mariëtte in haar werktuue als kokkin. Bron: Familie Van den Heuvel-van Leuken.*

Haar grootste hobby was postzegels verzamelen. Daar was ze in haar vrije tijd heel druk mee bezig. Haar zwager Jan van den Heuvel, getrouwd met haar zus Tonnie, bracht haar dikwijls grote zakken met postzegels die de families verzameld hadden. Zuster Mariëtte ging dan aan de slag. Elke postzegel werd met een pincet boven heet water van een envelop afgestoomd. Een heel monnikenwerk. Maar ze deed het graag en het was voor een goed doel. Alle postzegels werden aan een opkoper verkocht. Het ontvangen geld, bestemde het klooster voor een leprozerie-project te Singkawang in Indonesië.

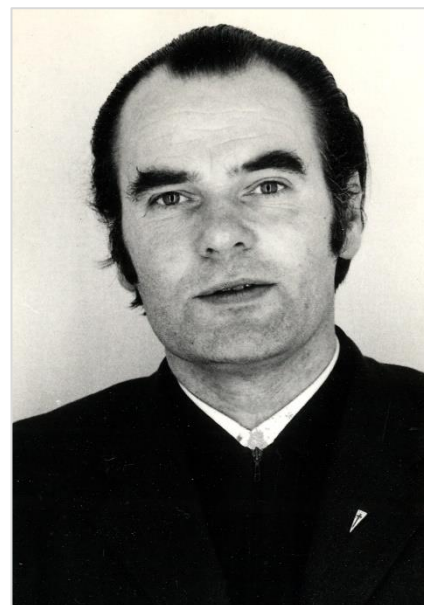
Met haar familie had ze een hechte band. In de begintijd van het kloosterleven was het strenger dan kwam zuster Mariette niet zo vaak op bezoek. Maar later ging ze zelfs mee op vakantie naar Tenerife in Spanje. Na een werkzaam en religieus leven overleed ze in 2012 op 81-jarige leeftijd in het moederklooster te Veghel.

Gerard Strijbosch 1931-09-05-09 (Priesters van het H. Hart van Jesus.)

De ouders van Gerard Strijbosch, Godefridus en Maria Strijbosch-van Deursen, woonden vanaf 1930 aan de Vinkenpeel 4 in De Rips. Op dit adres werd Gerard geboren. Later ging hij in het dorp naar de lagere school. Begin 1940 verhuisde het gezin naar Milheeze en daar ging Gerard verder naar school. Op het einde van de oorlog, april 1945, ging Gerard voor de middelbare opleiding studeren bij de Priesters van het H. Hart van Jesus. Eigenlijk zou hij starten in het seminarie in Christus Koning in Brouwhuis. Maar daar lagen nog de Engelse militairen, dus alle 1^e jaars leerlingen gingen naar het Noviciaat in Asten. De jongens waren hier intern en voegden zich al naar het kloosterleven. Ze hadden taken zoals in de ochtend aardappelen schillen. Toch was er ook tijd om te voetballen of soldaatje te spelen.

Op 17 juni 1960 werd hij samen met klasgenoten, o.a. Theo Snijders, tot priester gewijd. Een week later las hij de eerste Heilige mis in Asten. En de zondag daarna werd in Milheeze de eerste Heilige mis gelezen.

▶ *De jonge pater Gerard Strijbosch. Bron: Joke de Veth-Strijbosch.*

► Gerard leidde de mis tijdens het huwelijk van zijn zusje Joke en haar man Piet de Veth. Bron: Joke de Veth-Strijbosch.

In 1962 vertrok hij samen met enkele andere priesters naar Chili. Hij kwam in een levende kerk waar veel meer contact was met de mensen. Daar werden de uitkomsten van het 2^e Concilie heel goed verwerkt door de bisschoppen. Overall werden bijeenkomsten en studiedagen georganiseerd en de priesters kregen veel ruimte om te kunnen doen wat zij dachten wat gedaan moest worden. Met een kerk waarin het evangelie centraal stond, leerde Gerard wat het priesterschap werkelijk inhield. Daar was geen gestructureerde kerk zoals in Nederland. Mensen in Chili konden veel beter improviseren als de situatie dat toeliet. Men moest méér mens worden en niet méér verwachten dan wat er van mensen verwacht werd.

Gerard werkte in de parochie San Bernardo en werd Gerardo genoemd. Hij deed vooral pastoraal werk. Grote projecten was niet aan hem besteed. Gerard bouwde maar één kapel. Vooral in geestelijke leiding voelde hij zich volledig priester en dat was ook de reden waarom hij besloten had om priester te worden. Zijn motto: "HET LEVEN IS ME GEGEVEN OM GELUKKIG TE ZIJN, DUS DOE IK ER ALLES AAN OM ER VAN TE GENIETEN. ZELFS ALS ALLES SCHIJNT TEGEN TE ZITTEN".

Het persoonlijk contact met de parochianen paste hem beter en dan vooral het ondersteunen van de kansarmen op materieel en geestelijk gebied. Financieel werd hij jarenlang ondersteund door het Missie Comité in Milheeze. Met dat geld kon hij vele families in acute nood helpen. Ook met giften die Gerard kreeg van vrienden, familie en kraamverzorgsters, kon hij een tehuis voor ongehuwde moeders stichten.

► Gerard droeg de Heilige mis op tijdens diamanten huwelijk van zijn ouders in 1981. Bron: Joke de Veth-Strijbosch.

Tijdens zijn vakanties bezocht hij de familie in Nederland en Australië. Ook was hij erbij toen zijn ouders in 1971 het 50-jarig huwelijk en in 1981 het diamanten huwelijk vierden.

Op 18 juli 2010 vierde Gerard in Milheeze zijn 50-jarig priesterfeest met familie en bekenden. De fanfare Sint Cecilia bracht een serenade. Hij kreeg ruim € 6000 mee want de bewoners uit Milheeze waren hem goed gezind. Dat kwam goed uit want hij kon het goed gebruiken ten behoeve van de wederopbouw van het land na de aardbeving die enkele maanden daarvoor had plaats gevonden. Ondank zijn hoge leeftijd bleef hij het liefst zo lang mogelijk in Chili werken. Hij deed hij het wat rustiger aan en zolang het zijn gezondheid toeliet bleef hij op zijn post.

Toch vroeg het jarenlang werken in de tropen veel van zijn lichaam. In 2015 kwam Gerard voorgoed terug naar Nederland. In eerste instantie woonde hij samen met andere priesters en broeders van de congregatie in het Sint Jozef klooster in Nijmegen. Helaas verslechterde de gezondheid van Gerard zodanig dat hij in 2017 werd opgenomen in een verpleegtehuis in Nijmegen.

Annie van der Ven 1932-11-21 (Franciscanessen der Onbevleete Ontvangenis van de Heilige Moeder Gods)

Annie was een dochter van Sjef en Bertha van der Ven-Berends. Annie werkte begin jaren vijftig, samen met vier van haar zussen, in de huishouding van het Sint Jozefziekenhuis te Deurne. Dit ziekenhuis werd geleid door de Franciscanessen van Veghel. Na enkele jaren werkte Annie nog een poosje bij een familie en in Sint Jozefsheil in Bakel.

Maar op 18 augustus 1959 koos ze ervoor om in het klooster te treden bij de Franciscanessen van Veghel. Als postulante woonde ze in eerste instantie in het moederhuis in Heesch. Bij haar inkleding kreeg ze de naam

zuster Albertina. Later ging ze werken in Ugchelen waar toen tijdelijk het Aartsbisschoppelijk kleinseminarie was gevestigd. Toch was het kloosterleven niet wat Annie zocht in haar leven. Want op 19 februari 1964 trad ze uit het klooster. Ze ging terug naar Bakel en werkte in het sanatorium Sint Jozefsheil. Ze overleed op 28 september 1974.

◀ *V.l.n.r.: Sjef van der Ven, Berta van der Ven-Berends, Annie, Lies, Nelly Willems-van der Ven, Piet Willems. Voor Marian Willems. Bron: Arie van der Ven.*

Elisabeth Adeltrudis Nooijen 1934-02-24 (Franciscanessen der Onbevleete Ontvangenis van de Heilige Moeder Gods)

Liesbeth, dochter van Piet en Maria Nooijen-Logtens, ging na de lagere school werken in het zusterklooster van het Sint Jozefziekenhuis in Deurne. Daar sloeg de vonk over, want op 19 augustus 1954 trad ze als postulante in bij de congregatie van de Franciscanessen te Veghel. Bij haar inkleding kreeg ze de kloosternaam zuster Adeltrudis. Op 20 februari 1956 legde ze tijdens een korte plechtigheid haar eerste gelofte af. Enkele jaren later legde ze op 12 augustus 1959 de eeuwige gelofte af. Ze volgde een de opleiding tot bejaardenverzorgster en

ging aan de slag in Hillegersberg te Rotterdam. Van 1973 tot juli 1976 was ze werkzaam in het Sint Joseph huis in Deurne. Later was ze nog in meerdere plaatsen in de ouderenzorg werkzaam.

► *V.l.n.r.: Piet Nooijen, zuster Adeltrudis, Maria Anna Nooijen-Logtens. Bron: Familie Nooijen*

In latere jaren was de orde minder streng en mochten de zusters meer reizen. Ze ging meermalen naar Canada om haar zus te bezoeken. Ook bezocht ze Israël en Rome. Voor zuster Adeltrudis was Maria zeer belangrijk en samen met haar moeder ging ze meerdere keren naar Lourdes en Kevelaer om Maria te eren.

Op oudere leeftijd ging ze weer terug naar het klooster in Veghel. In het klooster vierde zuster Adeltrudis in juni 2004 haar 50-jarig klooster jubileum. Nadat zij zich gedurende 67 jaar had ingezet voor de congregatie overleed zij op 11 oktober 2021 en werd begraven op het kloosterkerkhof in de Franciscustuin in Veghel.

Frans van de Hoff 1939-07-13 (Priesters van het Heilige Hart van Jesus)

Frans ging, als zoon van Luutsen en Catharina van der Hoff-Boersma na de lagere school in De Rips naar het klein seminarie Christus Koning in Helmond en later naar het Juvenaat in Bergen op Zoom. Op 18-jarige leeftijd vertrok Frans naar het Noviciaat van de Priesters van het Heilige Hart SCJ in Asten.

Begin jaren zestig kwam Nederland internationaal onder druk te staan vanwege de dreigende oorlog met Indonesië. Nederland wilde Papua Guinea niet overdragen aan Indonesië. Door deze dreigende situatie kreeg Frans ondanks dat hij studeerde geen studie-uitstel en werd voor militaire dienst opgeroepen. Hij moest in militaire dienst en kwam terecht in de kazerne in Ede waar hij werd ingedeeld bij de verbindingstroepen. Na zijn dienstplicht studeerde hij 3 jaar aan het groot seminarie in Liesbosch. Later deed hij studie Filosofie en Geschiedenis aan de Radboud Universiteit te Nijmegen.

► *V.l.n.r.: Catharina van der Hoff-Boersma, Frans van der Hoff, Luutsen van der Hoff, onbekend. Samen op de trap voor de ouderlijke woning. Bron: Familie Van der Hulst-van der Hoff.*

Begin april 1968 werd Frans van der Hoff tot priester gewijd en op 21 april las hij zijn eerste Heilige mis in de kerk van de Heilige Margaretha Maria Alacoque in De Rips.

◀ *Frans van der Hoff tijdens zijn eerste Heilige mis in De Rips. Bron: Gemeentearchief Gemert en Bakel collectie LVK_1084, fotograaf P. van de Meulenhoff 24-08-1968.*

Twee jaar later in 1970 studeerde hij cum laude af als Cultureel antropoloog en politiek wetenschapper bij de Faculteit Theologie aan de Universiteit Nijmegen. (Later kwam hij erachter dat hij van de echte wereld niet veel wist.) Nadien studeerde hij ook nog in

Duitsland. In 1992 verdedigde hij zijn doctoraalstudie voor Theologie in de Radboud Universiteit van Nijmegen onder de titel 'De Hoop organiseren.'

Vrijwel meteen nadat Frans in 1970 zijn studie had voltooid, werd hij uitgezonden naar Santiago in Chili. Hier werkte hij als arbeider-priester in de stadswijken. (Zijn moeder zou zeggen: "Je hebt handjes niet gekregen om alleen te zegenen maar ook om er mee te werken"). Hij verdiende de kost door de helft van de tijd in de fabriek te werken. Hij had dan de rest van de tijd de handen vrij voor vrijwillig sociaal werk. Verder werkte hij aan zijn doctoraat Landbouw Sociologie.

Bij de bloedige staatsgreep in 1973 werd president Allende gedood. Frans werkte op dat moment als arbeider-priester in de sloppenwijken van Mexico-Stad. Door deze staatsgreep kon hij niet meer terug naar Chili. Hij bleef in Mexico en leerde veel priesters en bisschoppen hoe te analyseren en nadenken om orde te scheppen in de chaos. Later begon hij ook politieke gevangenen uit Chili, Argentinië, Uruguay, Peru en Bolivia op te vangen. In 1980 kreeg Frans van de Mexicaanse Minister van Binnenlandse Zaken te horen dat hij vanwege problemen met de Amerikaanse CIA de stad moest verlaten.

Voor zijn veiligheid vertrok Frans naar Oaxaca in het zuidelijke deel van Mexico. Door de bisschop werd hij de bergen in gestuurd. Daar begon Frans te werken als arbeider-koffieplukker. Als snel kwam hij erachter dat er grote problemen waren bij de koffieplukkers. De tussenhandel gaf geen eerlijke prijs aan de boeren en ook de landbouwbank was corrupt. Omdat de koffieboeren geen toegang hadden tot informatie moest er actie ondernomen worden. In een kerk in Guevea ging Frans vijf dagen lang met 150 koffieboeren bijeenzitten, om samen te praten en om duidelijk beeld te krijgen wat de werkelijke kosten waren van het zaaien, verbouwen en transporteren van de koffiebonen. Zo werd duidelijk dat de tussenhandel maar 37 peso's per kilo betaalde, terwijl de kostprijs rond de 90 peso's per kilo was. De koffieboeren werden duidelijk onderbetaald.

In 1983 richtte Frans samen met de lokale bevolking de koffie coöperatie UCIRI (*Union de Comunidades Indigenas de la Region del Istmo*) op. De boeren moesten zelf de koffie gaan verkopen om zo de tussenhandel uit te schakelen. De boeren sloten zich aan bij een nationale coöperatie van koffieboeren. En in 1985 maakten de boeren de eerste koffiebonen zelf klaar en vervolgens werden deze uitgevoerd. Plotseling kregen ze een veel betere prijs voor de bonen.

In samenwerking met de Nederlandse ontwikkelingsorganisatie Solidaridat lanceerde Frans in november 1988 het keurmerk Max Havelaar voor de Nederlandse markt. Het Max Havelaar initiatief bood achtergestelde

koffieproducenten aan de hand van sociale en milieunormen een eerlijke prijs voor hun oogst die aanzienlijk boven de marktprijs lag. De van de coöperatie UCIRI afkomstige koffie werd geïmporteerd door de Nederlandse firma Van Weely, vervolgens geroosterd door Neuteboom koffiebranders en ten slotte rechtstreeks verkocht in Wereldwinkels en de detailhandel in Nederland. Dit initiatief boekte succes en werd overgenomen door diverse andere sectoren.

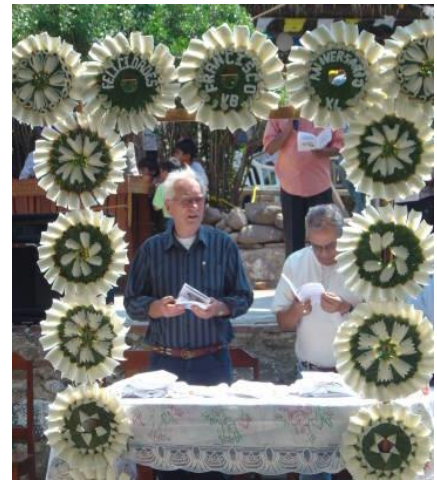
Momenteel exporteert UCIRI jaarlijks naar Zweden, Oostenrijk, Italië en Frankrijk. UCIRI als een van de oudste organisaties van indianenboeren in heel Mexico. Inmiddels bestaat die coöperatie uit 58 dorpen. In 2018 profiteerden ruim 8 miljoen boeren in 65 landen dankzij het keurmerk van eerlijke prijzen voor producten als koffie, honing, thee en cacao.

◀ *Frans van der Hof en families koffieboeren. Bron: Internet.*

In 2022 was Frans in Nederland op vakantie en promoveerde toen ook zijn werk in Mexico. Nu 2023 is Frans ondertussen 83 jaar oud maar denkt nog niet aan stoppen en gaat voorlopig nog rustig door.

► *In juni 2008 vierde hij zijn 40-jarig priesterjubileum in De Rips. Maar Frans vierde zijn jubileum ook in Mexico te midden van alle mensen en familieleden. Bron: Internet.*

Hij overleed op 84-jarige leeftijd op 17 februari 2024 te Ixtepec, Mexico. Hij werd enkele dagen later onder grote belangstelling in Mexico begraven.

Frans van der Hoff werd de laatste jaren vele malen gehuldigd voor zijn jarenlange strijd voor eerlijke handel. In 2005 werd Frans door president Chirac benoemd tot *Ridder in het Legioen van Eer*.

In 2006 kreeg Frans de *North-South Prize* uitgereikt door de Raad van Europa.

2006 Benoeming tot *Commandeur in de Kroonorde* uitgereikt door de Belgische Minister van Ontwikkelingssamenwerking.

In 2006 *Eredocoraat van de Katholieke Universiteit Leuven*, voor zijn inspanningen om een 'andere economie' te bewerkstelligen.

In 2012 ontving hij een *Eredocoraat in de ekonomie van de Universiteit van Nice*, Frankrijk

Frans van der Hoff is *Ereburger van de stad Parijs* en de Gemeente Gemert-Bakel.

In 2023 werd Frans van der Hoff geëerd door Victor Suarez Carrera en andere leiders van de staat Oaxaca in Mexico.

Gerrit Braks 1939-03-19 (Priesters van het Heilige Hart van Jesus)

Gerrit, zoon van Johannes en Gerarda Braks-Verstraten, wilde al op jonge leeftijd naar de missie. Voor hem was het een hele logische keuze om bij de Priesters van het Heilige Hart van Jesus in te treden. Na de lagere school vertrok hij in 1952 naar het Broederjuvenaat in Heer. Hier volgde hij drie jaar de tuinbouwopleiding bij broeder Aufridus. Samen met broeder Aufridus bouwde hij een varkenshok en later ook de bloemenserre.

In 1955 vertrok Gerrit samen met zijn jaargenoten naar het gloednieuwe broederhuis Maria Noviciaat op het terrein van het Missiehuis Christus Koning in Brouwhuis. De omgeving was nog bijna kaal, behalve het bos richting het Missiehuis en de spoorbaan. Samen met de andere novicen werkte Gerrit onder leiding van broeder Leo in de tuin. In die tijd werd bij de dagelijkse werkzaamheden nog gewerkt in de zgn. 'werktoog'. Deze dracht was bij verschillende activiteiten geen gemakkelijke kleding. Vooral wanneer met grote gieters de jonge aanplant van water werd voorzien die in de droge zandgrond was aan gepland rondom het noviciaat.

► *Hier bouwen Gerrit en broeder Aufridus samen de bloemenserre. Bron: Loopmare 168.*

Op 17-jarige leeftijd, 19 maart 1957, werd hij geprofest en kreeg de kloosternaam Gervasius. Hij kreeg zijn eerste benoeming in het Juvenaat Bergen op Zoom. Hier deed hij in 1960 zijn eeuwige gelofte. Kort daarna kreeg hij een benoeming voor het Missiehuis Christus Koning in Helmond. Onder zijn leiding zorgde hij zeven jaar lang samen met de jonge novicen voor het schoonhouden van het gebouw in Helmond. Verder was hij ook wel als ziekenbroeder werkzaam.

In 1966 ging zijn lang gekoesterde wens om naar de missie te gaan in vervulling. Hij werd benoemd in Sumatra, een provincie van Indonesië. Indonesië trok hem wel ook al kende hij Sumatra totaal niet. Hier was hij de enige Nederlander die de taal niet machtig was. De eerste jaren in Indonesië werkte hij in de regio van Baturadja. Hier stond een weeshuis waar Gerard de zorg had voor de groentetuin. Dit was zwaar werk want alles gebeurde nog met de hand. Maar de tuin was toch ook belangrijk daarom ging hij in 1969 voor vijf maanden naar Salatiga op Java, om bij de Jezuïeten bijgeschoold te worden in tropische tuinbouw.

◀ *Hier is broeder Gervasius in de tuin aan het werk in Baturadja. Bron: Loopmare 186.*

In 1973 verhuisde hij naar de missiepost Lubuk Linggau in het binnenland van Zuid-Sumatra. Hier was hij jarenlang werkzaam.

Jaarlijks schreef hij een brief naar de redactie van de Korhoen om verslag te doen van al zijn werkzaamheden. Daarnaast schreef hij ook over alle moeilijkheden waarmee de boeren te maken hadden zoals droogte, overstromingen, verlies van de rijst- en maisoogst omdat het werd opgegeten door apen, rijstvogels of wilde zwijnen. Met de financiële steun die hij kreeg uit Nederland en speciaal De Rips kon hij ze toch wat hulp bieden. Zeker als Gerrit op vakantie was in Nederland werd er gul geld gegeven wat hij op zijn missiepost goed kon gebruiken. Ook via de MIVA (Stichting Missie Verkeersmiddelen Actie) kreeg hij deze jaren financiële steun om een kleine tractor te kopen om op het land te werken. Of zoals in 1980 toen hij f 2000 kreeg voor een nieuwe motor zodat hij wat mobieler werd. De KBO van De Rips zamelde alleen al f 850 in voor dit project. In maart 1982 vierde Gerrit zijn 25-jarig kloosterjubiläum in Nederland. Vele familieleden, oud-dorpsgenoten, vrienden en medebroeders kwamen hem feliciteren. Ook toen ging hij terug met een mooie som geld.

In 1984 was er een moeilijke beslissing voor alle religieuzen in Indonesië. Zij moesten kiezen om Indonesiër te worden zodat ze in dit land konden blijven werken. Al vanaf 1979 kwam de katholieke kerk op meer gespannen voet te staan met de Indonesische overheid. De overheid wilde dat alle buitenlandse religieuzen zich lieten naturaliseren tot Indonesiër of anders het land zouden verlaten. Na enkele jaren van over en weer bakkeleien besloot de islamitische minister in 1984 dat religieuzen die in Indonesië wilden blijven werken, de Indonesische nationaliteit moesten aannemen. Het was een hele stap maar Gerrit besloot, samen met vele andere religieuzen, om Indonesiër te worden zodat hij zijn werk kon voorzetten.

In datzelfde jaar werd hij overgeplaatst naar het dorp Sumberarum in de missiepost Kotabumi Lampung. Hij werkte hier veel met jongeren die vaak moeilijk aan werk konden komen. Enkele jaren later bouwde de congregatie hier een kleuterschool in een leegstaand woonhuis.

Broeder Gervasius groeide in zijn werk van land- en tuinbouw naar steeds meer sociale en pastorale activiteiten. Gerrit kreeg veel meer contact met de mensen door met ze te praten, te drinken, eten, bidden en luisteren naar de dagelijkse besommingen. Door deze contacten kon hij zijn werk meer vormgeven.

In 2001 was Gervasius 62 jaar en verhuisde hij naar het dorp Gisting in de provincie Lampung. Hier stond het noviciaat van de congregatie en hier was door zijn dorpsgenoot broeder Jacobus Logtens een bejaardenhuis gebouwd. Dit gebied lag hoger en het was er niet zo warm, zodat hij hier gemakkelijker kon werken. In 2014 was broeder Gervasius 75 jaar en begon steeds meer lichamelijke klachten te krijgen. Daarom ging hij terug naar Nederland en ging in het bejaardenbroederklooster Heilig Hart in Asten wonen. Later verhuisden Gerrit samen met de andere bewoners van het klooster naar het Sint Jozefklooster in Nijmegen. De laatste jaren werd hij verzorgd in Huize Rosa te Nijmegen. Hier is Gerrits Braks overleden 14 december 2023.

◀ *Broeder Gervasius op oudere leeftijd. Bron: Loopmare nr. 168*

Herman Logtens 1939-05-19. (Priesters van het Heilige Hart van Jesus)

Herman, zoon van Driek en Maria Logtens-Vloet voelde zich al vanaf jonge leeftijd aangetrokken tot het kloosterleven en het missiewerk. Na de lagere school ging hij naar het Juvenaat in Heer. Hij ging in Gerlach naar de ambachtsschool van huize Sint Jozef en kreeg hier een opleiding tot machinebankwerker. In 1959 deed hij zijn professe in het Missiehuis Christuskoning en kreeg de naam Jacobus. Herman werd in het Missiehuis in Helmond benoemd. Hij wilde naar de missie maar wachtte omdat zijn ouders nog leefden. Die hadden dat niet overleefd. Tijdens het Heilig Hartfeest in het broederhuis op Christuskoning te Helmond in 1961 deed hij zijn eeuwige gelofte.

◀ Herman in het Broedernoviciaat Maria Koningin in Brouwhuis. Bron: Loopmare 149.

Na zijn professe deed hij een GaWaLo-avondopleiding (gas, water en loodgietersopleiding) in Eindhoven. Na vier jaar avondstudie studeerde hij af. Om goed voorbereid te zijn in het toekomstige missieland volgde hij ook nog de opleiding automonteurchnik en gezondheids cursussen. Nadat zijn moeder in 1966 was overleden zei zijn vader dat hij lang genoeg had gewacht en mocht gaan.

In 1968 vertrok Herman naar het dorp Gisting in de missie Palembang in de provincie Lampung Sumatra Indonesië. Als eerste moest Herman de taal leren. Want om met mensen te praten en kennis over te brengen moest men de taal machtig zijn. Bij het werk in Indonesië speelde godsdienst geen enkele rol, want 90% van de bevolking was moslim. Zijn werk bestond uit het bouwen van waterputten, scholen, kerken en kloosters. Onder zijn leiding werd alles ontworpen en gebouwd.

In 1978 startte de congregatie met een centrale opleidingswerkplaats waar jongens hun theoretische technische kennis in de praktijk konden brengen. Circa 24 jongens werd in groepen verdeeld en gingen met een broeder mee om lichtinstallaties aan te leggen, motoren repareren, of waterpompen installeren. Later deed Herman onderhoudswerkzaamheden voor enkele missieposten en schilderde het Noviciaat gebouw in Gisting.

► *Broeder Jacobus samen met leerlingen van de technische school. Met bezoek uit Nederland 1975. Bron Loopmare 149.*

Telkens kwam de congregatie, met Herman in de leiding, met een nieuw project zoals in 1984 de

verbouwing van een weeshuis in Baloratja voor 36 weeskinderen. Het geld voor de verbouwing en inrichting kwam van een actie georganiseerd in De Rips. In 1984 vierde broeder Herman Logtens zijn 25-jarig professiefeest. De KVO organiseerde samen met de NCB een sponsor-fietstocht om geld op te halen voor de inrichting van het weeshuis. Er werd een bedrag van f 4200 ingezameld.

Ook daarna werkte broeder Jacobus nog jarenlang met de Indonesische mensen. Een van zijn laatste projecten was het bouwen van een bejaardenhuis. Broeder Jacobus leidde en coördineerde het werk met de lokale bevolking. Volgens broeder Jacobus was het arbeidsethos van een andere orde dan wat Nederlanders gewend waren of nodig vonden. Maar broeder Jacobus voelde zich daar erg goed bij en na een vakantie ging hij weer graag terug om nog de nodige klussen te doen.

◀ *Broeder Jacobus Logtens. Bron: Loopmare 149*

Gedurende de jaren 2012-2014 was hij twee jaar in Nederland om uit te rusten. Daarna ging hij terug naar zijn post. Tot nu toe 2024, is Herman 83 jaar oud is hij nog steeds werkzaam in Indonesië.

Agnes Vos 1940-04-18⁸ (Congregatie Zusters van Liefde in Schijndel)

Als oudste dochter van Helm Vos en Anna van Erp heb ik mij op 20-jarige leeftijd aangesloten bij de Congregatie Zusters van Liefde in Schijndel.

Op 12-jarige leeftijd ben ik vanuit De Rips naar kostschool gegaan in Schijndel bij de Zusters van Liefde en heb daar de opleiding van Mulo, Kweekschool en Hoofdakte gevolgd.

Nadat ik mijn studie had afgerond ben ik op 4 augustus 1960 ingetreden bij de Congregatie Zusters van Liefde in Schijndel.

De Vincentiaanse spiritualiteit van de Congregatie en de leefwijze van de zusters boeiden me tijdens mijn studieperiode en leidde uiteindelijk tot deze levenskeuze.

▶ *Zuster Agnes Vos. Foto gemaakt op de dag van haar intrede op 4 augustus 1960. Bron: Familie Verony van der Hulst-van der Hoff.*

De Congregatie Zusters van Liefde in Schijndel was een actieve congregatie d.w.z. dat we onze roeping vertaalden in het aanvaarden van een zending: inzet ten bate van de mens om wie we bewogen waren. Vooral in het onderwijs en de gezondheidszorg waren we als congregatie op veel plaatsen in Nederland (47) en 13 landen over de hele wereld werkzaam.

⁸ Persoonlijk verhaal van zuster Agnes Vos.

Zelf heb ik steeds in het onderwijs als docente biologie en leerlingbegeleider gewerkt eerst op de huishoudschool in Rosmalen en later 23 jaar op de Mavo in Boxtel.

Van een heel grote actieve Congregatie met ooit als hoogste aantal 1557 in leven zijnde leden – tot nu in een duidelijke afbouwperiode nog 73 zusters in leven.

We zijn nu oud geworden (gemiddelde leeftijd 88,3) en kunnen niet meer zo “doen”; we zijn een Congregatie “in ruste” geworden. We zouden kunnen zeggen dat wij als Congregatie het grote verhaal hebben gehad. Dat is voorbij.

◀ *Staan v.l.n.r.: Agatha; zuster Agatha (zus van Helm Vos); Riek; Helm Vos; zuster Agnes; Wim; Anna Vos-van Erp; Nelly; Theo; Gerrit. Zittend v.l.n.r. Jos; Henk; Annie. Bron: Familie Vos.*

Maar we geloven dat de kern, het hart, het wezenlijke van ons religieus zijn even belangrijk is, even centraal als dat altijd is geweest.

Wat ons gebeurt, wat we doen is meestal niet anders dan elders.

Ook in onze gemeenschap verandert voortdurend van alles. We worden ouder en het vraagt soms veel om de gevolgen daarvan te aanvaarden, er goed me om te gaan en onszelf daaraan toe te vertrouwen.

Je zou kunnen zeggen dat de herfst van ons Congregatie-leven is aangebroken.

Sinds 2018 ben ik de Algemeen Overste van de Congregatie: de eindverantwoordelijke van/voor onze Congregatie Zusters van Liefde in Schijndel.

Ik ben gelukkig en hoop nog een poosje deze zending te kunnen volbrengen ... maar dat vertrouwen we maar toe aan de Lieve God.

▶ *Tijdens zijn laatste vakantie, 2022, bezocht Jan van der Hulst zijn oude klasgenote Agnes Vos in het klooster. Bron: Familie van der Hulst-van der Hoff.*

Jan van der Hulst 1940-11-10. (Priesters van het Heilige Hart van Jesus)

Jan van der Hulst als zoon van Hein en Janie van der Hulst-van der Kroon, ging na de lagere school in 1954 naar Christus Koning van de Priesters van het Heilige Hart in Brouwhuis studeren. Daarna vertrok Jan naar het Noviciaat van de congregatie in Asten. Vervolgens studeerde Jan Theologie en Filosofie in het Groot Seminarie in Liesbosch nabij Breda. Tijdens zijn studie traden veel priesters en priesterstudenten uit, maar Jan had zich tijdens zijn studie geconcentreerd op de diaconie van de kerk. Want volgens Jan stond 'De solidariteit met de mensen en sociale gerechtigheid voorop en niet de kerk als institutie'. Op dit thema promoveerde Jan ook. In 1970 werd Jan tot priester gewijd en op 4 april 1970 las hij zijn eerste Heilige mis in De Rips.

◀ In 1963 de vier Ripsenaren bij elkaar. Gerrit Braks; Frans van der Hoff; Jan van der Hulst; Herman Logtens. Bron: Loopmare 149.

▶ Vertrek uit de kerk na de eerste Heilige mis van Jan van der Hulst samen met zijn ouders, vader Hein van der Hulst en Janie van der Hulst-van der Kroon en familie. Voorop lopen jonge bruidjes. Bron: Gemeentearchief Gemert en Bakel collectie LVK_1089, fotograaf P van de Meulenhoff 5-04-1970.

Daarna vertrok Jan naar Chili waar hij zich aansloot bij een groep priesters die zich verenigd hadden in de Calama-groep.⁹ Zij wilden samen met leken bouwen aan een rechtvaardige wereld. Hun uitgangspunt was dat zij alleen van betekenis waren als ze met arbeiders of boeren samenwerkten in de fabrieken, mijnen, of op het land. Jan van der Hulst werkte als priester-arbeider in een kopermijn en probeerde van daaruit de sociale gemeenschap te versterken en een vakbeweging op te bouwen. In 1973 raakten deze priesters in conflict met het kolonelsregime en Van der Hulst vluchtte naar Nederland. Met dezelfde grondhouding werkte hij in Peru en Venezuela.

In 1976 vertrok hij naar de hoofdstad van de Filipijnen Manilla, en ging weer werken in een fabriek. Daarnaast organiseerde hij bijeenkomsten voor betere arbeidsomstandigheden, hetgeen hem niet in dank werd

⁹ De lekenorganisatie Calama-Groep werd in 1971 opgericht. Een van de grote inspirators was de priester jezuïet Jan Caminada. De naam Calama kwam van het dorpje in Chili waar de eerste leden 'aan de basis' gingen werken met arbeiders en boeren met als doel op het snijpunt van kerk en maatschappij een kerk van de armen op te bouwen. De leden (priesters, religieuzen en leken) van deze organisatie werkten in onder andere Argentinië, Chili, Peru, Venezuela, Nicaragua, Rotterdam en op de Filipijnen.

afgenomen. In 2000, Jan was toen 60 jaar, moest hij de fabriek op de Filipijnen verlaten. Hij kwam terug naar Nederland en ging in een fabriek in Rotterdam werken. Ook in deze fabriek ijverde hij voor betere werkomstandigheden voor de mensen.

Na zijn pensioen in 2005 vertrok hij, met zijn 30 jaar ervaring in opkomen voor arbeiders en boeren, weer naar de Filipijnen. Zijn standplaats werd het plaatsje Balair in het gebied van Centraal Luzon. Hier waren al vanaf de jaren vijftig landloze boerenfamilies naar het onherbergzame gebied getrokken en met veel zwoegen hadden zij stukjes land ontgonnen en kleine bedrijfjes opgezet. In 2006 kwam hun vrees uit. De elitaire families uit de regio kregen het bij het provinciebestuur voor elkaar dat een groot deel van dit gebied als economische zone werd aangewezen. Land dat eerst nauwelijks waarde had, werd nu als economisch object aantrekkelijk. Er was een probleem, de boeren moesten weg. Hun aanspraken en eigendommen of gebruik werden betwist. Via gerechtelijke procedures en treiterende advocaten werd hun land ontnomen.

De boeren waren niet georganiseerd. Toen Jan kwam, stonden hem drie dingen te doen. De boeren organiseren en hen betere toegang geven tot informatie. Daarnaast moesten de boeren leren tegenwicht te bieden en opkomen voor hun rechten.

Volgens Jan van der Hulst was de strijd die de boeren moesten leveren van een hele andere orde dan in Brabant. Er was geweld en intimidatie en over de Justice and peace Action Group waar hij deel van uit maakte, was zijn status als priester onbelangrijk. Naast opbouwen van een gemeenschap, moest er ook actiegevoerd

worden tegen een mijnbedrijf dat licenties van de boeren wilde kopen. Volgens Jan was een sociale kerkgemeenschap belangrijk, een kerk die solidair was en opkwam voor de kleine boer. Om samen met de boeren aan de slag gaan om hun bestaanszekerheid te versterken door de rijstteelt te verbeteren, of samen met de bevolking gezondheidsprogramma's op te bouwen. Voor zo'n projecten was veel geld nodig.

Tot nu toe blijft pater Jan van der Hulst strijden voor een beter leef- en werkklimaat voor de boeren Filipijnen. Ook al is pater Jan van der Hulst de pensioengerechtigde leeftijd al lang voorbij, voorlopig blijft hij nog werken in de Filipijnen.

◀ *Pater Jan van der Hulst op de fiets in de Filipijnen: Bron: familie Van der Hulst-van der Hoff.*

RK Missie Ontwikkeling en Vrede (MOV)

In 1985 werd erop aanraden en ondersteunen van het Missie-Centrum in Den Bosch, een parochiële werkgroep Missie Ontwikkeling en Vrede, MOV opgericht. Het Missie-centrum hield ook regio bijeenkomsten en gaf een cursus. Via het toenmalige Gemertse Dekenaat werden mensen gevraagd voor diverse werkgroepen. Voor sommige KVO leden was dit een mooie aanleiding zich hierbij aan te sluiten.

Mei 1985 werd in De Rips een eigen MOV-werkgroep gestart. Deze bestond uit Verony van der Hulst (voorzitster), Liza van der Burgt, Tonia van der Linden, Toos Peeters en Laura Ypma. Meteen organiseerde de MOV-groep een sponsorfietstocht voor alle 5 Ripse missionarissen, Lambert de Groot, Herman Logtens, Jan van der Hulst, Gerrit Braks en Frans van der Hoff. Ook werden zuster Gabriëlla, die het werk van pater de Groot

voortzette, en zuster Doortje van der Heijden gesteund. Ook pater Theo Sniijders voormalig kapelaan van De Rips, kon meerdere keren op steun rekenen.

De opbrengsten gingen altijd via de overkoepelde organisatie 'Missie Ontwikkeling Vrede' MOV naar de Ripse missionarissen en zusters. De fietstochten en andere (kinderen) acties werden altijd in de omgeving van De Rips gehouden en leverde altijd veel geld op. Maar de interesse en opbrengst van de fietssponsortochten werd het allengs minder. Men ging op zoek naar andere mogelijkheden om geld bij elkaar te brengen. Dit werd gevonden in het maken van de Ripse knipselkrant.

't Rips Gebeuren

Begin 1995 begonnen vier vrijwilligers alles te verzamelen uit kranten, bladen en familieberichten. De leden waren het hele jaar door bezig om alle artikelen en kaarten passend op een A4 te krijgen en dat vervolgens in een mooi boekwerk te verwerken. In het voorjaar van 1996 konden de Ripse inwoners 't Rips Gebeuren voor f 5,- kopen. Ook werden enkele exemplaren verstuurd naar oud-inwoners overzee.

► *De leden waren Nelly Geven-Swinkels; Laura Ypma-Becx; Sjaak Stevens; Toos Peeters-van Bakel. Bron: Eindhovens dagblad 9 februari 1995.*

In 2020 was de groep verzamelaars, door sterfgevallen, flink uitgedund en de hoge leeftijd van de andere leden vonden zij dat het tijd werd om het stokje over te dragen. Een nieuwe groep vrijwilligers nam het over om dit unieke project voor te zetten. De indeling van het boekje wijzigde flink en men ging over op het digitaal verzamelen van de onderwerpen om deze vervolgens samen in een word-document te presenteren.

't Rips Gebeuren van 2022 is inmiddels uit en werd verzorgd door: Ton Kempers; Sofia van Bakel; Manuela van Amelsfoort; Colinda Bardoel; Raymond Haacke en verder verzorgd door Lawrence Jacobs.

◀ *Over het jaar 2021 werden weer vele Ripse gebeurtenissen in een boekje verzameld. De opbrengst van de verkochte boekjes werd tijdens de donatieoverdracht aan twee Ripse missionarissen gegeven. Ze waren toevallig net op vakantie. V.l.n.r.: Manuela van Amersfoort; Jan van der Hulst; Frans van der Hoff; Colinda Bardoel. Bron: Gemerts Nieuwsblad 28 juni 2022.*

Bronnen:

Zuster Agnes Vos: Persoonlijk geschreven verhaal, augustus 2022

Congregatie van de Paters van Gezelschap van het Goddelijke Woord: In Memoriam van Julius Ypma 1994

Congregatie Reguliere Kanunniken van Sint Jan van Lateranen, België: studie-informatie Lambert de Groot

Congregatie Zusters van Liefde JM: 4743 overzicht werkzaamheden zuster M. Servatius Bellemakers

Het Utrechts Archief: 606 Archief Franciscanen Missiearchief; 1224 Franciscanen Nederland missie collectie China; 1965 Beeldmateriaal van de orde der Minderbroeders Franciscanen.

Archief Kloosterleven Cuijk;

AR-P009 Congregatie van de H. Geest: 784/9 Gedichten van pater Adriaan Hertsig gepubliceerd in het 'Gemerts Nieuwsblad'. Met lijst in omslag 1, 1974, 1977-1998 (9 omslagen); 1279 Hertsig A 1923-2005, 1939-2005 5555/2 Foto's van het bisdom Morogoro, Tanzania in het algemeen en verschillende parochies binnen dit bisdom in het bijzonder, z.j. (2 omslagen)

AR-P023 Minderbroeders Kapucijnen: 8313 Marinus van de Laar, map I, II en III

AR-P038 Priesters van het H. Hart van Jesus: 15194 A.M Bellemakers.; 14917 C.J. van Doren; 15014 P. B. van den Broek; 14044 H. Bellemakers

AR-P043 Archiefinventaris Sociëteit voor Afrikaanse Missiën: 8.2.8 pater Francis Hertsig; 11.2.2.1.5 documentatie Diocees Keta Beneden Volta; BM-P043 212021 Frans Hertsig poseert in jachttenue

AR-Z052 Franciscanessen van Charitas zusters te Roosendaal: 553 A.M. Michael van der Burgt; 815 H.H.R. Regula van Well; 253 schrift Noviciaat geprofeste zusters 1944-t/m 1961

AR-Z072 Franciscanessen van Veghel: 307 schrift met datum professies zusters, 1869 ondergetekende geloftebriefjes bij de eeuwige geloften 1957-1962; 1863 postulanten schriften; 2143 registerboek aangekomen en vertrokken zusters; 285 postulanten; 304 register der namen van de leden der Vereeniging ; 305 handtekeningen eerste geloften; 307 professie; De zusters Mariette van Leuken, Mien Cornelissen, Annie van der Ven, en Adeltrudis Nooijen.

AR-Z089 Missiezusters Franciscanessen van Asten, van de Heilige Antonius van Padua: 394 zuster Intemerata van der Heijden; 551 verhaal over het werk Antoniuszusters in Noorwegen; 132 stukken betreffende de missie in Noorwegen 1923-1990; 131 stukken missie Congo 1924-1966

AR-Z142 Zusters van het Heilige Hart Moerdijk; 235 diverse gebeurtenissen met o.a. afscheid zusters naar Finland en Indonesië; 124 plakboek krantenknipsels leven en werk zusters in Moerdijk; 2141 register zusters van het Allerheiligste Hart van Jesus; 279 lijsten van overplaatsingen zusters 457 zuster Adriani Bevers; 628 zuster Lamberta de Groot, Anneke van den Broek en Bep Wouters.

Archief Erfgoed 's-Hertogenbosch:

Bevolkingsregister, gestichten en verwijskaarten 1920-1949 & overige, GAHt gestichtskaarten 1920-1949 B422.09, Gasthuisstraat 13, Groot Ziekengasthuis, kaart 1, XIX – 10

Archief Rosmalen, Gestichtsregisterboek nr. 7, zusters van Coudewater, microfiche nr. 0279

Korhoen, weekblad met informatie over de kerkdorpen Bakel Milheeze en De Rips, 1972-2016

Driedonx G., 2007, De geschiedenis van de SCJ in de Peel en kerkdorpen Rips, Westerbeek en Elsendorp, 1920-1972, PDF Nijmegen

Neerlandica seraphica, van het leven en werken onzer provincie 1927 jrg 1 no 4. Missie, het leven in de missie tijdens de oorlog, 1942, jrg. 16, pag. 234-237

Ploegmakers Bernard, Ploegmakers Hannie: 2020, 34 Nieuwsbrief Lambert de Groot, januari

Dijk Cor van, Terimakasih banyak, interview met broeder Gervatius Gerrit Braks. Loopmare, 168

Dijk Cor van, Jacobus: Van Peel tot Sumatra, interview met Herman Logtens. Loopmare, 149

Duffhues Ton, Boerenapostel strijdt voor grond, Nieuwe Oogst, Nieuwe Oogst 2015-10-24. (Jan van der Hulst)
Duffhues Ton, Moderne boerenapostel uit Brabant, Nieuwe Oogst 2015-10-15. (Frans van der Hof)
Smulders Marieke, 2011, Midden tussen de mensen. Een eeuw Nederlandse provincie van de Priesters van het H. Hart. Valkhof.
Beknopte beschrijving van de levensloop van de familie Ypma-Ydema, uitgegeven ter gelegenheid van het 50-jarig huwelijksfeest van M.Y. Ypma en W.F. Ydema, 1974-05-08.

Gesproken met: Kees Antonissen; Mies van Bakel; Willy van Bakel; Ben Beckers; Annie Beekhuizen-van Doren; Johannes Bellemakers; Dora van Bommel-van den Broek; Nelly van den Broek; Rein van den Broek; Piet van der Burgt; Leo Cornelissen; Riek Egelmeers-Cornelissen; Nelly van Dijk-de Groot; Jo Hendriks-van Leuken; Jan van den Heuvel; Tonny van den Heuvel-van Leuken; Piet Hertsig; Pieta Hertsig-Braks; Cees van der Hulst; Verony van der Hulst-van der Hoff; Anny Logtens-de Rijck; Jas Nooijen; To Peeters-van Bakel; Doreen Raaijmakers; Arie van der Ven; Cor Verwegen; Annie Verwegen-Rovers; Joke de Veth-Strijbosch; Sjaak de Veth; Agnes Vos; Hennie Weemen; Leny Willems

Veel bezochte websites

<https://www.wierookwijwaterenworstenbrood.nl/ontdekken/verhalen/>

<https://www.delpher.nl/nl/tijdschriften/1900-1970>

<https://www.openarch.nl/>

Deze nieuwsbrief kwam tot stand m.m.v.

Bernard Ploegmakers
☎ 0623901706
bploegmakers@hetnet.nl

Hannie Ploegmakers
☎ 0612911623

Secretariaat:

G.M. van Geffen
Ripsestraat 23a
5764PE De Rips

0493-599450
gmvangeffen@planet.nl

Het lidmaatschap bedraagt € 15,- per jaar over te maken op rekeningnr. NL24RABO0136131654 t.n.v. Heemkundekring D 'n Blikken Emmer o.v.v. naam en emailadres